

Krüptovaraturu seadus

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesolev seadus reguleerib krüptovaraturu osalise tegevust, lõpetamist ja järelevalvet tema üle ning vastutust, täpsustades ja täiendades sätteid, mis sisalduvad:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 40–205), ning
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/2554, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014, (EL) nr 909/2014 ja (EL) 2016/1011 (ELT L 333, 27.12.2022, lk 1–79).

§ 2. Seaduse kohaldamisala

(1) Käesolevat seadust kohaldatakse isikute suhtes, kes tegelevad krüptovara emiteerimise, pakkumise ja krüptovaraga kauplemise platvormil kauplemisele võtmisega ning kes osutavad krüptovarateenuseid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 tähenduses ja selle kohaldamisala ulatuses.

(2) Kui krediidasutus, makseasutus, e-raha asutus, investeerimisühing, eurofondi või alternatiivfondi fondivalitseja, väärtpaberite keskdepositoorium või reguleeritud väärtpaberituru korraldaja on krüptovaraturu osaline käesoleva seaduse § 3 tähenduses, kohaldatakse tema suhtes käesoleva seaduse §-des 5 ja 6, § 7 lõigetes 4 ja 5, §-s 8, § 15 lõigetes 3, 5–8, § 17 lõigetes 3 ja 4 ning 7. ja 8. peatükis ning §-s 48 sätestatud. Alternatiivfondi valitsejana ei käsitata väikesemahulise alternatiivfondi valitsejat.

(3) Krüptovara, mis ei ole varapõhine token ega e-raha token (edaspidi *muu krüptovara*), emiteeriva, pakkuva ja kauplemisele võtmist taotleva isiku suhtes kohaldatakse üksnes käesoleva seaduse § 6 lõikes 4, § 7 lõikes 4 ning 7. ja 8. peatükis ning §-s 48 sätestatud. Kui muud krüptovara emiteeriv isik (edaspidi *muu krüptovara emitent*) ei ole ise muu krüptovara pakkuja ega muu krüptovara kauplemisele taotleja, ei kohaldata tema suhtes käesoleva seaduse 7. ja 8. peatükis sätestatud.

(4) Käesolevas seaduses lähtutakse kontrollitava äriühingu, hääleõiguse kuuluvuse ja märkimisväärse seose määramisel väärtpaberituru seaduse §-des 8² ja 10 sätestatud.

(5) Käesolevas seaduses ette nähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest ja Finantsinspektsiooni seadusest tulenevaid erisusi.

§ 3. Krüptovaraturu osaline

(1) Krüptovaraturu osaline käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) krüptovarateenuse osutaja;
- 2) varapõhise tokeni emitent, e-raha tokeni emitent või muu krüptovara emitent (edaspidi koos *krüptovara emitent*);

3) muu krüptovara pakkuja ja krüptovara kauplemisele võtmist taotlev isik, välja arvatud, kui ta ei kuulu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 kohaldamisalasse.

(2) Varapõhise tokeni emitent on isik, kes emiteerib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punktis 6 nimetatud varapõhist tokenit.

(3) E-raha tokeni emitent on krediidasutus või e-raha asutus, kes emiteerib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punktis 7 nimetatud e-raha tokenit.

(4) Muu krüptovara pakkuja on isik, kes avalikult pakub muud krüptovara.

(5) Muu krüptovara kauplemisele võtmise taotleja on isik, kes taotleb muu krüptovara kauplemisele võtmist või kelle taotlusel on muu krüptovara kauplemisele võetud, sealhulgas muu krüptovara emitendi nõusolekuta.

§ 4. Terminid

(1) Käesolevas seaduses kasutatakse termineid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2554 tähenduses, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(2) Konsolideerimisgrupp on kontsern Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 tähenduses.

(3) Lepinguriik käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik, välja arvatud Eesti.

2. peatükk

Nõuded krüptovaraturu osalisele ja tema tegevusele

§ 5. Krüptovaraturu osalise tegevusluba

(1) Krüptovaraturul tegutsemiseks peab krüptovaraturu osalisel olema tegevusluba (edaspidi *tegevusluba*), kui käesoleva seaduse §-s 6 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 ei ole sätestatud teisiti.

(2) Krüptovaraturu osalisele annab tegevusloa ja tunnistab selle kehtetuks Finantsinspeksioon.

(3) Tegevusluba on tähtajatu ega ole teisele isikule üle antav.

(4) Tegevusloa saanud krüptovaraturu osalise registrijärgne asukoht peab olema Eestis ja selle peab kindlaks määrama krüptovaraturu osalise asutamislepingus või põhikirjas.

(5) Tegevusloa kehtivus lõpeb:

1) krüptovaraturu osalise lõpetamise otsuse tegemise korral ja kui Finantsinspeksioon on andnud selleks loa;

2) tegevusloa kehtetuks tunnistamisel;

3) krüptovarateenuse osutaja ühendamisel ja varapõhise tokeni emitendi ühendamisel, millisel juhul luba lõpeb ühendataval ühingul;

4) uue krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi asutamisel ühinemise teel, millisel juhul luba lõpeb ühinevatel ühingutel;

5) krüptovaraturu osalise pankroti väljakuulutamisel.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tegevusloa kehtivuse lõppemise korral kaotab krüptovaraturu osaline õiguse pakkuda krüptovara või taotleda selle kasutusele võtmist või osutada krüptovarateenust, milleks talle tegevusluba oli antud, sealhulgas kaotab krüptovaraturu osaline õiguse tegutseda välisriigis.

(7) Tegevusloa andmise ja kehtetuks tunnistamise teeb Finantsinspeksioon avalikult teatavaks oma veebilehel hiljemalt otsuse jõustumisele järgneval tööpäeval.

§ 6. Krüptovaraturu osalisena tegutsemise õigus

(1) Finantsinspeksioon kinnitab otsusega krediidasutuse, e-raha asutuse, investeerimisühingu, eurofondi või alternatiivfondi fondivalitseja, väärtpaberite keskdepositooriumi või reguleeritud väärtpaberituru korraldaja õiguse tegutseda krüptovarateenuse osutajana, kui nimetatu vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 60 sätestatud krüptovarateenuse osutamise tingimustele, sealhulgas on esitanud Finantsinspeksioonile nõuetekohase ja täieliku teabe.

(2) Finantsinspeksioon kinnitab otsusega krediidasutuse õiguse pakkuda krediidasutuse emiteeritud varapõhist tokenit või taotleda selle kauplemisele võtmist, kui krediidasutus vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 17 sätestatud tingimustele, sealhulgas on krediidasutus esitanud Finantsinspeksioonile nõuetekohase ja täieliku teabe ning Finantsinspeksioon on krüptovara valge raamatu heaks kiitnud.

(3) Finantsinspeksioon kinnitab otsusega krediidasutuse või e-raha asutuse õigust pakkuda enda emiteeritud e-raha tokenit või taotleda selle kauplemisele võtmist, kui krediidasutus või e-raha asutus vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 48 sätestatud tingimustele, sealhulgas on teavitanud Finantsinspeksiooni valgest raamatust.

(4) Muu krüptovara pakkujal ja kauplemisele võtmise taotlejal on õigus krüptovaraturu osalisena tegutseda, kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 4 lõikes 1 ja artikli 5 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud.

§ 7. Nõuded krüptovaraturu osalise tegevusele

(1) Krüptovaraturu osaline võib tegutseda üksnes osaühingu või aktsiaseltsina.

(2) Osaühingust krüptovaraturu osalisel on vähemalt kolmeliikmeline nõukogu. Osaühingust krüptovarateenuse osutajal ei pea olema nõukogu, kui ta ei osuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis a, b, c või d nimetatud teenust. Käesoleva lõike teises lauses sätestatud juhul kohaldatakse krüptovarateenuse osutaja osanikele nimetatud määruse (EL) 2023/1114 artiklis 68 ja määruse alusel antud õigusaktis juhtorgani liikmele kohalduvaid nõudeid.

(3) Krüptovarateenuse osutaja juhatuses on vähemalt kaks liiget.

(4) Krüptovaraturu osaline järgib tegevuse alustamisel, oma tegevuses ja teenuse osutamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud krüptovaraturul tegutsemise nõudeid.

(5) Krüptovarateenuse osutaja järgib lisaks käesolevas seaduses sätestatule Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1113, mis käsitleb rahaülekannetes ja teatavates

krüptovaraülekannetes edastatavat teavet ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 1–39), sätestatud nõudeid.

(6) Varapõhise tokeni emitent või krüptovarateenuse osutaja teavitab Finantsinspektsiooni kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikliga 33 või 69 muudatusest juhtorganis vähemalt 30 päeva enne uue juhtorgani liikme tegevuse alustamist, välja arvatud juhul, kui teavitamine ei ole mõjuval põhjusel enne nimetatud tähtaega võimalik.

(7) Varapõhise tokeni emitent või krüptovarateenuse osutaja kehtestab oma töötajatele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud nõuete rikkumisest teavitamise korra ja loob teavituskanali, mis võimaldab asutusesisest õigusrikkumisest teavitamist.

§ 8. Nõuded krüptovara kohta nõu andmisele

(1) Krüptovarateenuse osutaja tagab, et isikul, kes annab tema nimel krüptovara või krüptovarateenuse kohta nõu või teavet, on selleks vajalikud teadmised ja oskused, sealhulgas see isik:

- 1) tunneb krüptovarateenuse osutamisega seotud põhimõtteid ja krüptovarateenuse olemust ning krüptovara liike, mille kohta nõu antakse, sealhulgas oskab selgitada krüptovaraga seotud riske;
- 2) oskab täita kliendi korraldust parimal viisil, sealhulgas vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 78 sätestatule;
- 3) tunneb huvide konflikti tuvastamise, vältimise ja maandamise põhimõtteid;
- 4) tunneb isikuandmete kaitse nõudeid;
- 5) oskab selgitada, kuidas lahendatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 71 sätestatuga kliendi kaebused seoses krüptovarateenuse osutamisega võimalikult kiiresti ja läbipaistvalt;
- 6) oskab soovitada, kelle poole saab klient pöörduda vaidluste lahendamiseks;
- 7) tunneb krüptovaraga seotud turu kuritarvitamise ärahoidmise korda;
- 8) tunneb rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korda;
- 9) oskab selgitada poolte õigusi ja kohustusi, sealhulgas krüptovarateenusega kliendile kaasnevaid kulusid ja teenustasusid kokku, ning lepingust taganemise ja lepingu ülesütlemise tingimusi.

(2) Valdkonna eest vastutav minister võib oma määrusega kehtestada täpsemad nõuded käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku teadmistele ja oskustele.

§ 9. Nõuded digitaalsele tegevuskerksusele

(1) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent järgib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/2554 sätestatud digitaalse tegevuskerksuse nõudeid.

(2) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent teavitab tõsisest info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seotud intsidendist Finantsinspektsiooni ja Riigi Infosüsteemi Ametit vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2554 artiklis 19 sätestatule.

(3) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent kasutab esialgse teate ja raportite edastamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2554 artikli 20 alusel kehtestatud teavitusvorme ning lähtub kehtestatud tähtaegadest, välja arvatud juhul, kui tehnilistel põhjustel ei ole võimalik esialgset teadet edastada asjakohast vormi kasutades.

(4) Kui krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent otsustab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2554 artikli 19 lõike 2 kohaselt teavitada Finantsinspektsiooni olulisest küberohust, edastab ta vastava teavituse ühtlasi Riigi Infosüsteemi Ametile.

3. peatükk

Krüptovaraturu osalise tegevus kolmandas riigis ja lepinguriigi krüptovaraturu osalise tegevus Eestis

§ 10. Krüptovaraturu osalise kolmandas riigis tegutsemise luba ja nõuded

(1) Kui käesoleva seaduse § 5 kohaselt krüptovaraturul tegutsemiseks õigust omav krüptovaraturu osaline soovib asutada välisriigis, mis ei ole lepinguriik (edaspidi *kolmas riik*), filiaali või osutada kolmandas riigis piiriülevalt krüptovarateenust või pakkuda kolmandas riigis krüptovara või taotleda krüptovara kauplemisele võtmist, taotleb ta Finantsinspektsioonilt luba (edaspidi käesolevas peatükis *kolmandas riigis tegutsemise luba*).

(2) Kolmandas riigis tegutsemise loa taotlemiseks esitab krüptovaraturu osaline Finantsinspektsioonile kirjaliku taotluse koos järgmiste andmete ja dokumentidega (edaspidi käesolevas peatükis *taotlus*):

1) selle kolmanda riigi nimi, kus kavatakse filiaal asutada või piiriülevalt teenust osutada või krüptovara pakkuda või krüptovara kauplemisele võtmist taotleda;

2) tegevuskava, mis sisaldab andmeid kõigi kolmandas riigis osutatavate teenuste ja tegevuste kohta, sealhulgas teavet selle kohta, kas seoses filiaali asutamise või piiriülevalt tegutsemisega antakse selles riigis tegevusi või ülesandeid edasi kolmandale isikule;

3) filiaali asutamise korral filiaali asukohta aadress kolmandas riigis, organisatsioonilise struktuuri kirjeldus ja juhtimise eest vastutava isiku nimi, isikukood või isikukoodi puudumise korral sünniaeg ning elukoht, samuti vastutava isiku usaldusväärsus ja käesoleva paragrahvi nõuetele vastavust kinnitavad dokumendid, mida taotleja peab oluliseks esitada.

(3) Krüptovaraturu osaline võib kolmandas riigis filiaali asutada, piiriülevalt teenust osutada, krüptovara pakkuda ja kauplemisele võtmist taotleda vastavalt asjaomase kolmanda riigi õigusaktides tema tegevuse suhtes, käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatule ning võttes arvesse Finantsinspektsiooni ja asjakohasel juhul kolmanda riigi pädeva asutuse kehtestatud nõudeid.

(4) Filiaali juhtimise eest vastutavaks isikuks ei või olla isik:

1) kelle tegevus või tegevusetus on kaasa toonud krüptovaraturu osalise või muu finantsjärelevalve alla kuuluva isiku pankroti või sundlikvideerimise või tegevusloa kehtetuks tunnistamise finantsjärelevalve asutuse algatusel;

2) kes on süüdi mõistetud esimese astme kuriteo eest ja tema karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud;

3) kelle suhtes on kohus vastavalt karistusseadustiku §-le 49 kohaldanud tegutsemiskeeldu või §-le 49¹ ettevõtluskeeldu või kelle suhtes kehtib ärikeeld või teataval erialal või ametikohal töötamise keeld või keda on karistatud sellise keelu rikkumise eest;

4) kes ei ole suuteline korraldama krüptovaraga seotud tegevust sellisel, et tema klientide huvid oleksid piisavalt kaitstud;

5) kes on esitanud järelevalveasutusele valeinfot või jätnud olulise info esitamata;

6) keda on karistatud majandusalase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ning tema vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.

(5) Finantsinspeksioon võib keelduda kolmandas riigis tegutsemise loa andmisest, kui tema hinnangul esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) krüptovaraturu osalise tegevus kolmandas riigis filiaali kaudu või piiriülevalt kahjustab tema klientide huve, finantsseisundit või tegevuse usaldusväärust;
- 2) krüptovaraturu osalise finantsseisund ja organisatsiooniline ülesehitus ei ole piisavad tegevuskavas nimetatud krüptovaratteenuste osutamiseks, krüptovara pakkumiseks või krüptovara kauplemisele võtmise taotlemiseks kolmandas riigis;
- 3) filiaali juhtimise eest vastutava isiku puhul esineb käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud asjaolu;
- 4) krüptovaraturu osalise tegevus kolmandas riigis filiaali kaudu või piiriülevalt on seotud rahapesu või terrorismi rahastamise või selle katsega või rahvusvahelise sanktsiooni rikkumise või sellest kõrvalehiilimise või selle katsega või suurendab selliseid riske;
- 5) krüptovaraturu osaline ei ole võimeline täitma kolmandas riigis tegutsemiseks ette nähtud nõudeid;
- 6) krüptovaraturu osalise esitatud andmed või dokumendid on ebaõiged või eksitavad või ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele;
- 7) kolmanda riigi pädeval asutusel ei ole õiguslikku alust või võimalusi Finantsinspeksiooniga koostöö tegemiseks, mille tõttu ei ole Finantsinspeksioonil võimalik teostada vajalikul tasemel järelevalvet kolmandas riigis asutatud filiaali või seal osutatavate teenuste üle.

(6) Finantsinspeksioon teeb otsuse kolmandas riigis tegutsemise loa andmise või selle andmisest keeldumise kohta kahe kuu jooksul pärast krüptovaraturu osaliselt täielike andmete ja dokumentide kättesaamist. Finantsinspeksioon teeb otsuse viivitamata krüptovaraturu osalisele teatavaks.

(7) Krüptovaraturu osaline võib alustada kolmandas riigis tegevust pärast käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud loa andmise otsuse kättesaamist. Enne kolmandas riigis tegevuse alustamist teatab krüptovaraturu osaline Finantsinspeksioonile kuupäeva, millal selles riigis tegutsemist alustatakse.

(8) Krüptovaraturu osaline teavitab viivitamata Finantsinspeksiooni muudatusest käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmetes või dokumentides, kuid vähemalt üks kuu enne muudatuse rakendumist. Finantsinspeksioon võib teha ettekirjutuse muudatuse keelamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud alustel.

§ 11. Kolmandas riigis tegutsemise loa kehtetuks tunnistamine

(1) Finantsinspeksioon võib tunnistada kolmandas riigis tegutsemise loa kehtetuks, kui:

- 1) krüptovaraturu osaline on kolmandas riigis tegutsemise loa taotlemisel esitanud valeandmeid;
- 2) krüptovaraturu osaline on olulisel määral rikkunud tema tegevust reguleeriva asjaomase kolmanda riigi õigusakti nõudeid ja see võib kahjustada krüptovaraturu osalise klientide huve;
- 3) krüptovaraturu osaline ei vasta enam kolmandas riigis tegutsemise loa saamise tingimustele, sealhulgas kui on ilmnunud käesoleva seaduse § 10 lõikes 5 nimetatud asjaolud;
- 4) krüptovaraturu osaline ei ole ettenähtud tähtpäevaks või ettenähtud ulatuses täitnud Finantsinspeksiooni ettekirjutust;
- 5) filiaali tegevusest tulenevad riskid on oluliselt suuremad kui krüptovaraturu osalise tegevusest tulenevad riskid.

(2) Kolmandas riigis tegutsemise loa kehtetuks tunnistamise otsuse teeb Finantsinspeksioon krüptovaraturu osalisele ja asjakohasel juhul kolmanda riigi finantsjärelevalveasutusele viivitamata teatavaks.

(3) Pärast kolmandas riigis tegutsemise loa kehtetuks tunnistamisest teadasaamist lõpetab krüptovaraturu osaline kolmandas riigis tegutsemise hiljemalt Finantsinspeksiooni määratud tähtpäevaks.

§ 12. Lepinguriigi krüptovaraturu osalise tegevus Eestis

(1) Lepinguriigi krüptovaraturu osaline võib Eestis krüptovara pakkuda, selle kauplemisele võtmist taotleda ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 65 sätestatu kohaselt krüptovarateenust Eestis osutada, registreerides selleks filiaali või tegutsedes Eestis piiriülevalt.

(2) Enne filiaali kaudu Eestis tegevuse alustamist teatab krüptovaraturu osaline päritoluriigi finantsjärelevalveasutuse vahendusel Finantsinspeksioonile kuupäeva, millal filiaal Eestis tegutsemist alustab.

(3) Eestis krüptovarateenuse osutamiseks, krüptovara pakkumiseks ja selle kauplemisele võtmise taotlemiseks peab krüptovaraturu osaline järgima käesoleva seadusega ja selle alusel tema tegevusele kehtestatud nõudeid.

(4) Krüptovaraturu osaline teavitab Finantsinspeksiooni, kui ta kavatses lõpetada oma tegevuse Eestis filiaali kaudu.

4. peatükk Oluline osalus

§ 13. Olulise osaluse omandamise, selle suurendamise ja kontrollitavaks äriühinguks muutmise keelamine ning osaluse ebaseadusliku omandamise tagajärjed

(1) Finantsinspeksioon võib oma ettekirjutusega keelata olulise osaluse omandamise, selle suurendamise või varapõhise tokeni emitendi või krüptovarateenuse osutaja kontrollitavaks äriühinguks muutmise, kui esinevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 42 lõikes 2 või artikli 84 lõikes 2 sätestatud vastuväite esitamise asjaolud.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud vastuväite esitamise asjaolud ilmnevad pärast olulise osaluse omandamist või suurendamist või varapõhise tokeni emitendi või krüptovarateenuse osutaja kontrollitavaks äriühinguks muutmist, võib Finantsinspeksioon teha ettekirjutuse, mille kohaselt arvatakse osaluse omandamine või varapõhise tokeni emitendi või krüptovarateenuse osutaja kontrollitavaks äriühinguks muutmise Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/1114 vastuolus olevaks.

(3) Finantsinspeksioonil on õigus oma ettekirjutusega keelata või piirata omandajal või isikul, kes varapõhise tokeni emitendis või krüptovarateenuse osutajas olulist osalust omab või kelle kontrollitavaks äriühinguks varapõhise tokeni emitent või krüptovarateenuse osutaja on, varapõhise tokeni emitendis või krüptovarateenuse osutajas hääleõiguse või muude kontrolli võimaldavate õiguste teostamist, kui esineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 42 lõikes 2, artikli 84 lõikes 2 või käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud asjaolu. Ettekirjutuse võib Finantsinspeksioon teha, olenemata käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud ettekirjutuse tegemisest. Finantsinspeksioon võib ettekirjutuse avalikustada oma veebilehel, sealhulgas võib omandaja ise nõuda ettekirjutuse avalikustamist.

(4) Olulise osaluse omandamise või suurendamise tehingu tagajärjel ei omanda isik aktsiatega või osaga kaasnevat hääleõigust ning aktsiatega või osalusega esindatud hääli ei arvata üldkoosoleku või osanike koosoleku kvoorumisse, kui:

- 1) tehing on vastuolus Finantsinspeksiooni ettekirjutusega;
- 2) Finantsinspeksioon on teinud käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatud ettekirjutuse;
- 3) tehingust ei ole Finantsinspeksiooni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 41 või artiklis 83 sätestatud korras teavitatud;
- 4) tehing on tehtud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 41 lõike 8 või artikli 83 lõike 9 alusel nimetatud tähtaja möödumist või enne, kui olulise osaluse omandamine oli lubatud.

(5) Tehingu tulemusel, mille puhul esineb mõni käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaolu, ei teki isikul õigusi, mis muudaksid varapõhise tokeni emitendi või krüptovaratteenuse osutaja tema kontrollitavaks äriühinguks.

(6) Kui niisuguse tehingu tulemusel, mille puhul esines mõni käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaolu, omandatud või suurendatud olulist osalust esindavad hääled on arvatud üldkoosoleku või osanike koosoleku kvoorumisse ja need on mõjutanud üldkoosoleku või osanike koosoleku otsuse vastuvõtmist, on üldkoosoleku või osanike koosoleku otsus tühine. Kohus võib Finantsinspeksiooni, aktsionäri või äriühingu juhtorgani liikme avalduse alusel tuvastada üldkoosoleku või osanike koosoleku otsuse tühisuse, kui avaldus on esitatud kolme kuu jooksul üldkoosoleku või osanike koosoleku otsuse vastuvõtmisest arvates.

(7) Kui on teostatud tehing, millega varapõhise tokeni emitent või krüptovaratteenuse osutaja pidi muutuma isiku kontrollitavaks äriühinguks ja mille puhul esineb mõni käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaolu, siis sellest tehingust tulenevaid kontrolli võimaldavaid õigusi, võib kohus Finantsinspeksiooni, aktsionäri, osaniku või äriühingu juhtorgani liikme avalduse alusel tunnistada selliste õiguste teostamise tühiseks, kui avaldus on esitatud kolme kuu jooksul õiguste teostamisest arvates.

5. peatükk

Raamatupidamine, aruandlus ja audiitorkontroll

§ 14. Raamatupidamise korraldamine

Raamatupidamisarvestust ja aruandlust korraldatakse vastavalt käesolevas seaduses, raamatupidamise seaduses, krüptovaraturu osalise põhikirjas ja raamatupidamise sise-eeskirjas ning muudes raamatupidamisarvestusega seotud õigusaktides sätestatule.

§ 15. Aruannete esitamine Finantsinspeksioonile

(1) Krüptovaraturu osaline esitab Finantsinspeksioonile majandusaasta aruande, kasumi jaotamise või kahjumi katmise ettepaneku ja otsuse ning üldkoosoleku või osanike koosoleku protokollil väljavõtte majandusaasta aruande kinnitamise või kinnitamata jätmise kohta kahe nädala jooksul pärast aktsionäride üldkoosoleku või osanike koosoleku toimumist, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu.

(2) Krüptovaraturu osaline ei pea käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmeid ja dokumente Finantsinspeksioonile esitama, kui ta on avalikustanud need oma veebilehel või esitanud auditeeritud ning üldkoosoleku või osanike kinnitatud majandusaasta aruande

äriregistrile lõikes 1 sätestatud tähtjaks. Krüptovaraturu osaline peab avalikustamisel tagama, et nimetatud andmed ja dokumendid on tema veebilehel kättesaadavad vähemalt viis aastat.

(3) Krüptovaraturu osaline, lepinguriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaal ja lepinguriigi varapõhise tokeni emitendi Eesti filiaal koostab ja esitab Finantsinspeksioonile aruanded käesolevas seaduses, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 ja nende alusel antud õigusaktides sätestatud korras.

(4) Lepinguriigi varapõhise tokeni emitendi Eesti filiaal esitab Finantsinspeksioonile järelevalvelise aruande varapõhiste tokenite omanike arvu ja emiteeritud varapõhiste tokenite väärtuse kohta. Aruandeperiood on kvartal.

(5) Finantsinspeksioonile esitatavate regulaarsete järelevalveliste aruannete periood on kvartal või aasta ning aruanded tuleb esitada Finantsinspeksioonile 20 päeva jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, kui käesolevas seaduses või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 või nende alusel kehtestatud õigusaktides ei ole sätestatud teisiti. Kui aruande esitamise viimane kuupäev on puhkepäev, esitatakse regulaarne aruanne hiljemalt puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.

(6) Finantsinspeksioonil on õigus nõuda sagedamini aruannete esitamist, kui on sätestatud käesolevas paragrahvis, või täiendavaid ühekordselt või regulaarselt esitatavaid aruandeid ja andmeid, mis on vajalikud järelevalve teostamiseks käesolevas seaduses ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud ulatuses või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ, artikli 35 lõikest 1 tuleneva kohustuse täitmiseks.

(7) Finantsinspeksioonile järelevalve eesmärgil esitatud aruannete põhjal võib Finantsinspeksioon esitada andmeid Rahandusministeeriumile Vabariigi Valitsuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks ning Eesti Pangale Eesti Panga seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

(8) Finantsinspeksioonile esitatavate krüptovaraturu osalise, lepinguriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali ja lepinguriigi varapõhiste tokenite emitendi Eesti filiaali regulaarsete järelevalveliste aruannete sisu, vormid, koostamise meetodika ja esitamise korra võib kehtestada valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 16. Finantsinspeksioonile esitatud aruannete kontroll ja puuduste kõrvaldamine

(1) Finantsinspeksioon kontrollib järelevalve eesmärgil esitatud aruande vastavust käesolevas seaduses, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 ning nende alusel antud õigusaktides sätestatud nõuetele.

(2) Kui Finantsinspeksioon tuvastab järelevalve eesmärgil esitatud aruandes puudusi, teavitab ta sellest viivitamata aruande esitajat.

(3) Järelevalve eesmärgil aruande esitaja on kohustatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud puudused kõrvaldama ning esitama Finantsinspeksioonile korrigeeritud aruande ilma põhjendamatu viivitusega. Korrigeeritud aruanne tuleb Finantsinspeksioonile esitada ka juhul, kui aruande esitaja on ise tuvastanud varem esitatud andmetes vea või kui auditeeritud andmed erinevad varem esitatud auditeerimata andmetest.

(4) Järelevalve eesmärgil esitatud aruande koostamisel kasutatud algandmete allikaks olevaid dokumente on aruande esitaja kohustatud säilitama viis aastat. Nimetatud tähtaeg ei piira krüptovaraturu osalise õigust säilitada andmeid ja dokumente pikema aja jooksul, kui nende töötlemiseks on krüptovaraturu osalisel muu õiguslik alus.

§ 17. Audiitorkontroll

(1) Krüptovaraturu osalise raamatupidamise aastaaruande audit on kohustuslik.

(2) Krüptovaraturu osaline nimetab audiitorettevõtjaks audiitortegevuse seaduse § 7 lõikes 2 nimetatud piisavate teadmiste ja kogemustega usaldusväärse isiku ning teavitab audiitorettevõtja nimetamisest Finantsinspeksiooni vähemalt kümme päeva enne vastava otsuse tegemist või viivitamata pärast vastava avalduse saamist. Krüptovaraturu osaline esitab Finantsinspeksioonile audiitori kinnituse, et audiitori suhtes puuduvad asjaolud, mis välistavad õiguse olla krüptovaraturu osalise audiitor.

(3) Kui krüptovarateenuse osutaja usaldatavusnõuete kaitsepuhvri moodustavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 67 lõike 4 kohaselt omavahendid, peab audiitorettevõtja kontrollima krüptovarateenuse osutaja poolt omavahendite kohta kehtestatud nõuete täitmist bilansipäeva seisuga ning esitama kontrolli tulemuse krüptovarateenuse osutajale. Krüptovarateenuse osutaja edastab kontrolli tulemuse Finantsinspeksioonile koos käesoleva seaduse § 15 lõikes 1 nimetatud andmete ja dokumentidega, kui käesoleva paragrahvi lõike 5 kohaselt ei ole audiitorettevõtja ülesande täitmise tähtaega muudetud.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 36 lõikes 9 ja artikli 58 lõikes 1 ning asjakohasel juhul lõikes 2 sätestatud audiitorettevõtja ülesande täitmine on kindlustandev audiitorteenus ning sellele kohaldatakse audiitortegevuse seaduses sätestatud käesolevas seaduses sätestatud erisustega.

(5) Finantsinspeksioon võib krüptovaraturu osalise taotluse ja põhjendatud vajaduse korral pikendada audiitorettevõtja ülesande täitmise tähtaega kuni neli kuud.

(6) Krüptovaraturu osalise asukohajärgne kohus määrab Finantsinspeksiooni avalduse alusel audiitorettevõtja, kui:

- 1) üldkoosolek või osanike koosolek ei ole audiitorettevõtjat nimetanud;
- 2) üldkoosoleku või osanike koosoleku nimetatud audiitorettevõtja on auditi tegemisest loobunud;
- 3) Finantsinspeksiooni hinnangul on audiitorettevõtja kaotanud usalduse.

(7) Finantsinspeksiooni määratud audiitorettevõtja volitused kestavad, kuni üldkoosolek või osanike koosolek nimetab uue audiitorettevõtja.

§ 18. Audiitorettevõtja informeerimiskohustus

(1) Audiitorettevõtja on kohustatud vandeaudiitori aruande väljastamisel või kliendilepingu ülesütlemise korral teavitama kirjalikult Finantsinspeksiooni krüptovaraturu osalise kohta auditi läbiviimise käigus talle teatavaks saanud asjaoludest, mille tagajärjeks on või võib olla:

- 1) krüptovaraturu osalise tegevust reguleerivate õigusaktide oluline rikkumine;
- 2) krüptovaraturu osalise või tema tüdarettevõtja edasise tegevuse katkemine;
- 3) modifitseeritud vandeaudiitori arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta;
- 4) olukord, mille tõttu krüptovaraturu osaline ei ole võimeline täitma oma kohustusi, või oht sellise olukorra tekkeks;

5) krüptovaraturu osalise juhtorgani liikme või töötaja tegudest tulenev oluline varaline kahju krüptovaraturu osalisele või tema klientidele.

(2) Audiitorettevõtja on kohustatud viivitamata kirjalikult teavitama Finantsinspektsiooni krüptovaraturu osalisega märkimisväärses seoses oleva isiku kohta auditi läbiviimise käigus talle teatavaks saanud asjaoludest, mille tulemuseks on või võib olla käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud asjaolu.

6. peatükk

Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi ümberkujundamine, ühinemine, lõpetamine ning pankrot

§ 19. Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi ümberkujundamine

(1) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi ümberkujundamine on lubatud üksnes osäühingust aktsiaseltsiks.

(2) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent kujundatakse ümber äriseadustikus sätestatud korras, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(3) Ümberkujundamiseks on vajalik Finantsinspektsiooni luba (edaspidi *ümberkujundamisluba*) ja selle saamiseks esitab krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitent Finantsinspektsioonile taotluse koos järgmiste dokumentidega:

- 1) osanike koosoleku otsus põhikirja muutmise kohta;
- 2) osanike koosoleku protokoll;
- 3) põhikirja uus tekst;
- 4) audiitorettevõtja kontrollitud ümberkujundamisaruanne äriseadustiku § 479 kohaselt.

(4) Finantsinspektsioon teeb otsuse ümberkujundamisloa andmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul kõigi nõuetekohaste andmete ja dokumentide saamisest arvates, kuid hiljemalt kolm kuud pärast taotluse saamist.

(5) Finantsinspektsioon võib keelduda ümberkujundamisloa andmisest, kui:

- 1) ümberkujundamisluba taotleva krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi majanduslik usaldusväärsus ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud nõuetele;
- 2) ümberkujundamisega seotud dokumentatsioon ei vasta käesolevas seaduses või äriseadustikus sätestatud nõuetele;
- 3) ümberkujundamine võib muul põhjusel kahjustada krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitentide klientide, krüptovara omanike või teiste võlausaldajate huve.

(6) Äriseadustiku § 485 lõikes 1 nimetatud ja äriregistri pidajale esitatavale avaldusele lisatakse Finantsinspektsiooni luba krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi ümberkujundamiseks.

(7) Finantsinspektsioon avalikustab ümberkujundamisloa andmise otsuse hiljemalt otsuse tegemisele järgneval tööpäeval oma veebilehel.

§ 20. Krüptovarateenuse osutaja ühinemine ja varapõhise tokeni emitendi ühinemine

(1) Krüptovarateenuse osutaja ühinemine ja varapõhise tokeni emitendi ühinemine toimub äriseadustikus sätestatud korras, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(2) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent võivad ühendatava ühinguna ühineda üksnes Eesti või teise lepinguriigi krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendiga või teise lepinguriigi krediidasutuse, investeerimisühingu, e-raha asutuse või makseasutusega.

(3) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent võivad ühendava ühinguna ühineda:
1) Eesti või teise lepinguriigi krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendiga või teise lepinguriigi krediidasutuse, investeerimisühingu, e-raha asutuse või makseasutusega või äriühinguga, kellele on väljastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/1503 alusel tegevusluba;

2) finantseerimisasutuse või abiettevõtjaga, mille peamine ja püsiv tegevus on finantsteenuste, infotehnoloogiateenuste, vastavuskontrolli teenuste või muu sellise teenuse osutamine või tegevus, mis täiendab krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi põhitegevust.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul jätkab krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitent pärast ühinemist tegevust ühendava krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi tegevusloa alusel.

(5) Kui krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitent ühineb uue krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi asutamise teel, peab uus krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitent taotlema tegevusluba Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud korras.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud juhul teeb Finantsinspeksioon otsuse ühineva Eesti krüptovarateenuse osutaja või Eesti varapõhise tokeni emitendi tegevusloa kehtivuse lõpetamise kohta samal ajal käesoleva seaduse § 21 lõikes 10 sätestatud ühinemisloa ja tegevusloa andmise otsuse tegemisega. Tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsus ei jõustu enne uue krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi äriregistrisse kandmise päeva.

(7) Ühendatava Eesti krüptovarateenuse osutaja või Eesti varapõhise tokeni emitendi tegevusloa kehtivuse lõpetamise krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi ühinemise korral otsustab Finantsinspeksioon samal ajal käesoleva seaduse § 21 lõikes 9 sätestatud ühinemisloa andmise otsuse tegemisega. Tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsus ei jõustu enne uue ühinemiskande äriregistrisse tegemise päeva.

§ 21. Ühinemisluba

(1) Ühinemiseks on vajalik Finantsinspeksiooni luba (edaspidi *ühinemisluba*).

(2) Ühinemisloa saamiseks esitab ühendav ühing Finantsinspeksioonile ühinemisloa taotluse koos järgmiste andmete ja dokumentidega:

1) ühinemisleping;

2) ühinemisaruanne;

3) ühinemisotsused, kui nende tegemine on nõutud;

4) vandeaudiitori aruanne ühinemislepingu kontrolli tulemuste kohta;

5) andmed olulist osalust omavate isikute kohta;

6) andmed äriühingute kohta, milles krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitent või tema juhtorgani liikme osalus on suurem kui 20 protsenti, kusjuures need andmed peavad sisaldama aktsia- või osakapitali suurust, tegevusalade loetelu ning krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi ja iga juhtorgani liikme osaluse suurust;

7) krüptovarateenuse osutaja korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 62 lõike 2 punktis d nimetatud tegevuskava ühinemisele järgneva kolme aasta kohta.

(3) Käesoleva seaduse § 20 lõikes 5 sätestatud juhul esitavad ühinevad ühingud ühiselt Finantsinspeksioonile ühinemisloa taotluse koos järgmiste andmete ja dokumentidega:

- 1) ühinemisleping;
- 2) ühinemisaruanne;
- 3) ühinemisotsused, kui nende tegemine on nõutud;
- 4) vandeaudiitori aruanne ühinemislepingu kontrolli tulemuste kohta;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 18 või 62 sätestatud tegevusloa taotlus.

(4) Ühinemisleping ei või olla sõlmitud edasilükkava või äramuutva tingimusega, välja arvatud juhul, kui selleks tingimuseks on Finantsinspeksioonilt ühinemisloa saamine.

(5) Kui ühinemisloa taotlus on esitatud oluliste puudustega, võib Finantsinspeksioon jätta ühinemisloa taotluse läbi vaatamata.

(6) Kui ühendav ühing või ühinevad ühingud ei ole esitanud kõiki käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud andmeid ja dokumente või need on ebaõiged, eksitavad või mittetäielikud või ei ole nõuetekohaselt vormistatud, on Finantsinspeksioonil õigus nõuda ühendavalt ühingult või ühinevatelt ühingutelt puuduste kõrvaldamist Finantsinspeksiooni määratud mõistliku tähtaja jooksul.

(7) Finantsinspeksioon võib nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud andmete ja dokumentide täpsustamiseks ja kontrollimiseks lisaandmeid ja -dokumente, mis tuleb esitada Finantsinspeksiooni määratud mõistliku tähtaja jooksul. Finantsinspeksioon täpsustab, millised lisaandmed ja -dokumendid tuleb esitada.

(8) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud puudusi ei ole määratud tähtajaks kõrvaldatud või lõikes 7 nimetatud lisaandmeid ja -dokumente ei ole Finantsinspeksioonile määratud tähtajaks esitatud või lisaandmed ja -dokumendid on esitatud oluliste puudustega, võib Finantsinspeksioon jätta ühinemisloa taotluse läbi vaatamata või nõuda taotlejalt puuduste kõrvaldamist.

(9) Finantsinspeksioon teeb otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ühinemisloa andmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul kõigi nõuetekohaste andmete ja dokumentide saamisest arvates, kuid hiljemalt kolm kuud pärast ühinemisloa taotluse saamist.

(10) Finantsinspeksioon teeb otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ühinemisloa andmise või sellest keeldumise kohta tähtaja jooksul, mis kehtib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud tegevusloa taotluse suhtes otsuse tegemise kohta.

(11) Finantsinspeksioon võib keelduda ühinemisloa andmisest, kui:

- 1) ühendava krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi või uue ühingu juhtorgani liikmed ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2023/1114 tulenevatele nõuetele;
- 2) ühendava krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi või uue ühingu majanduslik usaldusväärsus ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud nõuetele;
- 3) ühinemisleping ei vasta käesolevas seaduses või äriseadustikus sätestatud nõuetele;

- 4) ühinemine võib takistada krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi üle vajalikul tasemel järelevalve teostamist;
- 5) ühinemine võib muul põhjusel kahjustada krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi klientide, krüptovara omanike või teiste võlausaldajate huve.

(12) Ühinevad äriühingud peavad avaldama teate ühinemisloa saamise kohta viivitamata vähemalt oma veebilehel.

(13) Ühinemise äriregistrisse kandmise avalduse esitab krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent viivitamata pärast käesoleva paragrahvi lõikes 12 nimetatud teate avaldamist.

§ 22. Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi jagunemine

Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi jagunemine ei ole lubatud.

§ 23. Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi lõpetamine

(1) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent lõpetatakse äriseadustikus sätestatud korras, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(2) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi vabatahtlikuks lõpetamiseks on vajalik Finantsinspeksiooni luba (edaspidi *lõpetamise luba*).

(3) Lõpetamise loa saamiseks esitab krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitent Finantsinspeksioonile taotluse, millele lisatakse järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi üldkoosoleku või osanike koosoleku otsus lõpetamise ja lõpetamise loa taotlemise kohta;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 34 lõikes 7 või artiklis 74 sätestatud kava, sealhulgas krüptovaraturu osalise hinnang enda lõpetamise mõju kohta tema klientide huvidele;
- 3) kinnitus selle kohta, et kõik kliendisuhted ja kliendilepingud on lõpetatud või loovutatud teisele krüptovarateenuse osutajale või varapõhise tokeni emitendile;
- 4) krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi regulaarne aruanne perioodi kohta viimasest regulaarse aruande esitamisest kuni käesoleva lõike punktis 1 nimetatud otsuse tegemiseni.

(4) Otsuse lõpetamise loa andmise või sellest keeldumise kohta teeb Finantsinspeksioon kolme kuu jooksul pärast kõigi nõuetekohaste andmete ja dokumentide saamist.

(5) Finantsinspeksioon võib keelduda lõpetamise loa andmisest, kui krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi lõpetamine on vastuolus tema klientide huvidega.

(6) Otsuse lõpetamise loa andmise või sellest keeldumise kohta teeb Finantsinspeksioon viivitamata krüptovarateenuse osutajale või varapõhise tokeni emitendile teatavaks.

(7) Varapõhise tokeni emitendi ja krüptovarateenuse osutaja võib sundlõpetada Finantsinspeksiooni avalduse alusel kohtu määrusega, kui Finantsinspeksioon on varapõhise tokeni emitendi või krüptovarateenuse osutaja tegevusloa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 24 või 64 alusel kehtetuks tunnistanud.

(8) Kohtule tuleb koos avaldusega esitada tõendid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 24 või 64 sätestatud asjaolude kohta.

(9) Sundlõpetamise otsustab kohus kolme tööpäeva jooksul vastava avalduse esitamisest arvates.

(10) Sundlõpetamise määrus kuulub viivitatamata täitmisele ning kaebuse esitamine ja menetlemine ei peata likvideerijate tegevust.

(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud juhul äriseadustiku § 203 lõikes 3 või § 366 lõikes 3 sätestatud ei rakendata.

§ 24. Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi pankrot

(1) Krüptovarateenuse osutaja suhtes pankrotiavalduse esitamine ja menetlemine, pankroti väljakuulutamise ning pankrotimenetlus toimuvad pankrotiseaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(2) Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi suhtes võivad pankrotiavalduse esitada:

- 1) Finantsinspeksioon;
- 2) likvideerijad;
- 3) võlausaldajad.

(3) Tegutsev krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitent kui võlgnik võib pankrotiavalduse esitada ainult Finantsinspeksiooni nõusolekul.

(4) Tegutsev krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitent teavitab viivitatamata Finantsinspeksiooni, kui tema suhtes on pankrotiavalduse esitanud likvideerijad või võlausaldajad.

(5) Teenuse osutamisega seoses krüptovarateenuse osutajale usaldatud kliendi vara, samuti selle arvel omandatud vara kuulub kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikliga 70 kliendile ning seda ei arvata teenuseosutaja pankrotivara hulka ja selle arvel ei rahuldata krüptovarateenuse osutaja teiste võlausaldajate nõudeid.

7. peatükk Järelevalve

§ 25. Järelevalve eesmärk

Järelevalve eesmärk on tagada krüptovaraturu osalise asutamise ja tegevuse ning krüptovarateenuse osutamise ja lõpetamise vastavus käesolevale seadusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustele (EL) 2022/2554 ja (EL) 2023/1114 ning krüptovaraturu osalise tegevust reguleerivatele muudele õigusaktidele, pidades eelkõige silmas krüptovara omanike ja krüptovarateenuse klientide huvide ning õiguste kaitset.

§ 26. Järelevalve alused ja ulatus

(1) Finantsinspeksioon teostab järelevalvet krüptovaraturu osalise tegevuse üle käesoleva seaduse, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2022/2554 ja (EL) 2023/1114, Finantsinspeksiooni seaduse ja krüptovaraturu osalise tegevust reguleeriva muu õigusakti kohaselt ning selle alusel välja antud õigusaktis sätestatud korras.

(2) Finantsinspeksioonil on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) 2022/2554 ja (EL) 2023/1114 sätestatud nõuete kohase täitmise üle järelevalve teostamisel kõik nimetatud määrustes, käesolevas seaduses ja Finantsinspeksiooni seaduses sätestatud õigused.

(3) Finantsinspeksiooni järelevalvetegevus hõlmab:

- 1) kõiki krüptovaraturu osalisi, kes on asutatud Eestis;
- 2) Eesti krüptovaraturu osalise välisriigis asutatud filiaale, kui nende üle ei teosta järelevalvet välisriigi finantsjärelevalveasutus või kui selle riigi finantsjärelevalveasutusega on sõlmitud vastav kokkulepe;
- 3) kolmandaid isikuid, kellele on krüptovaraturu osalise ülesanded edasi antud;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 alusel liidus tegutsemise õigust omavaid isikuid, kes tegutsevad Eestis filiaali kaudu või piiriülevalt.

(4) Järelevalve teostamiseks Finantsinspeksioon:

- 1) otsustab käesolevas seaduses ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud lubade andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise;
- 2) kontrollib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 artiklites 41, 42, 83 ja 84 sätestatud osaluste omandamise, suurendamise ja vähendamise seonduvat;
- 3) jälgib aruandeid ja muid dokumente, kontrollides ka kohapeal krüptovaraturu osalise tegevuse vastavust tema suhtes kohalduvatele õigusaktidele;
- 5) teeb vastavalt vajadusele täitmiseks kohustuslikke ettekirjutusi ja annab korraldusi;
- 6) täidab muid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustest (EL) 2022/2554 ja (EL) 2023/1114 ning käesolevast seadusest tulenevaid ülesandeid.

(5) Finantsinspeksioon võib kohaldada käesoleva seaduse § 27 lõikes 1 sätestatud selgituste saamiseks korrakaitse seaduse §-s 31 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid.

(6) Finantsinspeksioon võib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 6. jaotises sätestatud nõuete rikkumise ärahoidmise, avastamise ja vähendamise eesmärgil seirata krüptovara pakkumise või krüptovaratreenuse osutamise raames tehtud või tehtavate tehingute tegemist, samuti muude toimingute tegemist seoses võimalike nõuete rikkumisega. Seiramine võib toimuda varjatult.

(7) Finantsinspeksioonil on õigus rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 111 lõigetes 2 ning 5 ja käesolevas seaduses sätestatud meetmeid. Finantsinspeksioon avalikustab nimetatud määruse artiklis 111 ning käesoleva seaduse §-des 37–42 sätestatud õiguse alusel tehtud otsuse kohta teate oma veebilehel määruse artikli 114 kohaselt.

(8) Finantsinspeksioonil on õigus rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2554 artikli 50 lõikes 4 ning käesolevas seaduses sätestatud meetmeid. Finantsinspeksioon avalikustab nimetatud määruse artiklis 50 ja käesoleva seaduse §-s 44 sätestatud õiguse alusel tehtud otsuse kohta teate oma veebilehel määruse artikli 54 kohaselt.

§ 27. Finantsinspeksiooni õigused teabe saamisel

(1) Finantsinspeksioonil on õigus nõuda järelevalve teostamise eesmärgil aruandeid, tasuta teavet, dokumente ja suulisi või kirjalikke selgitusi järelevalve teostamisel tähtsust omavate asjaolude kohta järgmistelt isikutelt ja asutustelt:

- 1) krüptovaraturu osaline ja krüptovaraturu osalise juhtorgani liige või töötaja;
- 2) krüptovaraturu osalisega samasse konsolideerimisgruppi kuuluva äriühingu juhtorgani liige või töötaja;

- 3) krüptovaraturu osalise aktsionär või osanik;
- 4) krüptovaraturu osalise audiitorettevõtja, sealjuures tehes temaga koostööd;
- 5) põhjendatud vajaduse korral muu kolmas isik;
- 6) krüptovaraturu osalise likvideerija või pankrotihaldur;
- 7) riigiasutus ja kohaliku omavalitsusüksuse asutus;
- 8) riigi põhiregistri ja riikliku registri pidaja ning riigi andmekogu vastutav ja volitatud töötleja.

(2) Järelevalvetegevuse eesmärgil on Finantsinspeksioonil õigus:

- 1) saada põhjendatud juhul otse krüptovarateenuse osutajalt, krediidasutuselt, e-raha asutuselt või makseasutuselt teavet kliendi või siseteavet valdava isiku konto või krüptovara rahakoti ning nimetatud konto ja krüptovara rahakotiga seotud käibe ja saldo kohta;
- 2) saada põhjendatud juhul krediidasutuselt pangasaladust sisaldavaid andmeid krüptovarateenuse osutaja ja tema klientide kohta, samuti kolmanda isiku kohta, kellele on edasi antud krüptovarateenuse osutaja ülesanded.

(3) Järelevalve teostamise eesmärgil on Finantsinspeksioonil õigus saada krüptovaraturu osalisega seotud teavet kolmandalt isikult ilma teabe saamisest krüptovaraturu osalist teavitamata. Kolmas isik ei tohi krüptovaraturu osalist teabe edastamisest teavitada.

(4) Kui see ei kahjusta järelevalve teostamist, selgitab Finantsinspeksioon käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikutele teabe nõudmise eesmäärke.

§ 28. Järelevalve kolmandas riigis krüptovarateenuse osutamise ja krüptovara pakkumise või kauplemisele võtmise taotlemise üle

(1) Kui krüptovaraturu osaline, kes on asutanud kolmandas riigis filiaali või osutab kolmandas riigis piiriüleselt krüptovarateenust või pakub kolmandas riigis piiriüleselt krüptovara või taotleb selle kauplemisele võtmist, rikub tema tegevust reguleeriva asjaomase kolmanda riigi õigusakti nõudeid, rakendab Finantsinspeksioon kolmanda riigi pädeva asutuse ettepanekul viivitamata meetmeid rikkumise lõpetamiseks.

(2) Finantsinspeksioon teeb võimaluse korral rakendatud meetmed teatavaks kolmanda riigi pädevale asutusele.

(3) Krüptovaraturu osalise filiaal või krüptovaraturu osaline, kes osutab piiriüleselt teenust või pakub piiriüleselt krüptovara või taotleb selle kauplemisele võtmist, peab kolmanda riigi pädeva asutuse nõudmisel esitama teavet, mis on vajalik järelevalve teostamiseks filiaali või selle krüptovaraturu osalise tegevuse üle selles riigis.

§ 29. Menetlusosalise õigused ja kohustused järelevalvemenetluses

(1) Finantsinspeksioon selgitab vajaduse korral menetlusosalisele tema õigusi ja kohustusi järelevalvemenetluses.

(2) Menetlusosalisel on õigus tutvuda Finantsinspeksiooni poolt tema kohta kogutud andmetega ning teha neist koopiaid ja väljavõtteid. Finantsinspeksioonil on õigus menetlusosalisele andmete esitamisest keelduda, kui see kahjustab või võib kahjustada kolmanda isiku õigustatud huve või andmetega tutvumine takistab järelevalve eesmärkide saavutamist või ohustab tõe väljaselgitamist kriminaalmenetluses.

(3) Menetlusosalisel on õigus esitada järelevalvemenetluses Finantsinspeksiooni kaudu tunnistajale küsimusi. Finantsinspeksioonil on õigus põhjendatult keelduda küsimuste

tunnistajale edastamisest küsimuste asjassepuutumatus korral või tunnistaja õiguste või huvide rikkumise vältimiseks.

§ 30. Selgituste andmisest keeldumise alused

Selgituste andmiseks võib kohustatud isik keelduda Finantsinspeksioonile selgituse andmisest kriminaalmenetluse seadustiku §-s 73 sätestatud alustel.

§ 31. Kohapealse kontrolli tegemine

(1) Finantsinspeksioonil on järelevalve teostamiseks õigus krüptovaraturu osalist ja temaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluvat äriühingut ning isikut, kellele krüptovaraturu osalise ülesanded on edasi antud (edaspidi käesolevas paragrahvis *kontrollitav*), asu- või tegevuskohas kontrollida.

(2) Kohapealset kontrolli on õigus teha, kui:

- 1) on vaja kontrollida esitatud andmete vastavust tegelikkusele;
- 2) Finantsinspeksioonil on kahtlus, et on rikutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) 2022/2554 ja (EL) 2023/1114 ning käesolevas seaduses või nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud;
- 3) lepinguriigi finantsjärelevalveasutuse vastava taotluse alusel on vaja kontrollida lepinguriigi krüptovaraturu osaliselt saadud teavet;
- 4) see on vajalik muude järelevalveülesannete täitmiseks.

(3) Finantsinspeksioon annab kohapealse kontrolli tegemiseks korralduse, kuhu märgitakse kontrolli eesmärk ja ulatus, perioodi pikkus ning kontrollimise aeg. Korraldus toimetatakse kontrollitavale kätte vähemalt kolm tööpäeva enne kohapealse kontrolli algust, välja arvatud juhul, kui korraldusest etteteatamine ohustaks kontrolli eesmärgi saavutamist. Kohapealset kontrolli teeb Finantsinspeksiooni volitatud töötaja (edaspidi *kontrollija*), kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

(4) Kohapealse kontrolli käigus on kontrollijal õigus:

- 1) siseneda kõikidesse ruumidesse, võimalusel järgides kontrollitava suhtes kehtivaid turvaeeskirju;
- 2) kasutada tööks vajalikku eraldi ruumi;
- 3) piiranguteta uurida järelevalve teostamiseks vajalikke dokumente ja andmekandjaid, teha nendest väljavõtteid, ära kirju ja koopiaid;
- 4) jälgida tööprotsesse;
- 5) nõuda suulisi ja kirjalikke selgitusi kontrollitava juhtidelt ja töötajatelt.

(5) Kontrollitav on kohustatud määrama kompetentse esindaja, kelle juuresolekul kontrollimine toimub ning kes esitab kontrollijale tema ülesannete täitmiseks vajalikke dokumente ja muud teavet, kaasa arvatud vandeaudiitori aruanded ja vandeaudiitori eriotstarbelised raportid kontrollitava aruannete kohta, ning annab nende kohta vajalikke selgitusi.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud juhul võib Finantsinspeksioon volitada kohapealset kontrolli tegema lepinguriigi finantsjärelevalveasutuse või tema nimetatud audiitorettevõtja või eksperdi.

(7) Kontrollija on kohustatud koostama kontrollimise tulemuste kohta kahe kuu jooksul pärast kohapealse kontrolli lõppemist akti kavandi, mille Finantsinspeksioon teeb kontrollitavale

viivitamata teatavaks. Finantsinspeksioon võib pikendada nimetatud tähtaega kuni kahe kuu võrra, kui kontrollitava esitatud selgitused või muu oluline asjaolu vajab täiendavat hindamist.

(8) Kontrollitaval on õigus ühe kuu jooksul akti kavandi kättetoimetamisest arvates esitada kirjalikke selgitusi.

(9) Pärast kontrollitava kirjalike selgituste saamist või pärast nende tähtjaks esitamata jätmist, kuid hiljemalt neli kuud pärast kohapealse kontrolli lõppemist, kinnitab Finantsinspeksioon oma otsusega lõppakti, mis toimetatakse kontrollitavale kätte.

(10) Finantsinspeksioon võib pikendada käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud tähtaega kuni kahe kuu võrra, kui kontrollitava esitatud selgitused või muu oluline asjaolu vajab täiendavat hindamist. Kui lõppaktis tehakse vastaval perioodil olulisi muudatusi, tuleb lõppakt saata uuesti kontrollitavale kirjalike selgituste saamiseks.

(11) Finantsinspeksioon võib lõppaktiga anda kontrollitavale tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks tähtaja või määrata kontrollitavale muid kohustusi ning seada piiranguid ja rakendada nende täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral sunniraha.

(12) Finantsinspeksioonil on õigus kohapealse kontrolli lõppakt või selle osa avalikustada, kui see on vajalik finantssektori stabiilsusest ja läbipaistvusest või klientide huvidest lähtuvalt.

(13) Kui Finantsinspeksioon on kohapealse kontrolli viinud läbi käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 3 alusel, teeb Finantsinspeksioon kontrolli tulemused viivitamata teatavaks lepinguriigi pädevatele asutustele.

§ 32. Ekspertiis ja erakorraline audiitorkontroll

(1) Finantsinspeksioon võib järelevaevemenetluses tähtsust omavate ja eriteadmisi nõudvate asjaolude selgitamiseks menetlusse kaasata eksperdi.

(2) Finantsinspeksioonil on õigus nõuda erakorralist audiitorkontrolli, kui:

1) on põhjendatud kahtlus, et Finantsinspeksioonile või avalikkusele esitatud aruanded või teave on eksitavad või tegelikkusele mittevastavad;

2) on tehtud tehinguid, mille tulemusel võidakse tekitada või on tekitatud krüptovaraturu osalisele, tema konsolideerimisgruppi kuuluvale äriühingule või klientidele olulist kahju;

3) järelevaevemenetluses vajab täiendavat selgitamist muu oluline küsimus, mis on seotud krüptovaraturu osalise või krüptovaraturu osalise konsolideerimisgruppi kuuluva äriühingu finantsseisundiga.

(3) Finantsinspeksioon kaasab eksperdi või erakorraliseks audiitorkontrolliks audiitorettevõtja omal algatusel või menetlusosalise taotlusel. Ekspertiisi või audiitorettevõtja nimi ja tema kaasamise põhjus tehakse menetlusosalisele teatavaks enne kaasamist, välja arvatud juhul, kui asja on vaja menetleda kiiresti või kui teavitamine võib takistada ekspertiisi või erakorralise audiitorkontrolli eesmärgi saavutamist.

(4) Ekspertiisil ja erakorralist audiitorkontrolli teostaval audiitorettevõtjal on õigus kasutada käesoleva seaduse § 31 lõikes 4 sätestatud õigusi üksnes temale antud ülesannete täitmiseks. Audiitorettevõtjal on õigus teha Finantsinspeksioonile ja menetlusosalisele ettepanekuid lisaandmete ja -dokumentide esitamiseks. Ekspert ja erakorralist audiitorkontrolli teostav audiitorettevõtja võivad kasutada käesoleva seaduse § 31 lõikes 4 sätestatud õigust üksnes kontrollitava loal või tema juuresolekul.

(5) Kui ekspert või erakorralist audiitorkontrolli teostav audiitorettevõtja teeb kindlaks järelevalvemenetluses tähtsust omavad asjaolud, mille selgitamist ei olnud Finantsinspeksioon talle otseselt ülesandeks teinud, esitab ta oma arvamuse või hinnangu ka nende asjaolude kohta.

(6) Ekspert on kohustatud hoidma saladuses avalikustamisele mittekuuluvat teavet, mis sai talle teatavaks käesolevas paragrahvis nimetatud ülesannete täitmisel.

(7) Ekspertiisi või erakorralise audiitorkontrolli kulud katab Finantsinspeksioon. Kui ekspert või audiitorettevõtja kaasatakse menetlusosalise taotlusel, tasub ekspertiisi või erakorralise audiitorkontrolli kulud menetlusosaline.

§ 33. Ettekirjutus

(1) Finantsinspeksioonil on õigus teha ettekirjutus, kui:

- 1) järelevalve tulemusel on avastatud krüptovaraturu osalise tegevust reguleerivates õigusaktides sätestatud nõuete rikkumine;
- 2) on vaja ära hoida käesoleva lõike punktis 1 nimetatud õigusrikkumine;
- 3) krüptovaraturu osalise võetud riskid on oluliselt suurenenud või esineb muu tema tegevust, tema klientide huve või finantsturu kui terviku usaldusväärsust või läbipaistvust ohustavaid või ohustada võivaid asjaolusid.

(2) Ettekirjutuse saaja peab pärast selle teatavaks tegemist viivitamata asuma ettekirjutust täitma.

(3) Kaebuse esitamine ja menetlemine ei peata ettekirjutuse täitmist, kui Finantsinspeksioon ei ole ette näinud teisiti.

§ 34. Finantsinspeksiooni õigused ja kohustused ettekirjutuse tegemisel

(1) Finantsinspeksioonil on õigus ettekirjutusega:

- 1) keelata teatud tehingute või toimingute tegemine või piirata nende mahtu;
- 2) keelata või piirata vara, sealhulgas kontode või krüptovara rahakoti kasutamist või käsutamist;
- 3) keelata osaliselt või täielikult krüptovaraturu osalise kasumist väljamaksete tegemine;
- 4) nõuda krüptovaraturu osalise tegevuskulude piiramist;
- 5) nõuda krüptovaraturu osalise sise-eeskirjade ja protseduurireeglite kehtestamist, muutmist ja ajakohastamist;
- 6) nõuda krüptovaraturu osalise juhtorgani liikme tagasikutsumist või valimata või määramata jätmist või tema volituste ajutist peatamist;
- 7) teha krüptovaraturu osalise üldkoosolekule või osanike koosolekule ettepanek krüptovaraturu osalise audiitorettevõtja vahetamiseks;
- 8) nõuda krüptovaraturu osalise töötaja töölt kõrvaldamist;
- 9) nõuda krüptovaraturu osalise tegevuse edasiandmisel antud teenuse osutamise õiguse tagasivõtmist;
- 10) nõuda krüptovaraturu osaliselt teabe viivitamatut avalikustamist, kui sellise teabe avalikustamise kohustus tuleneb käesolevast seadusest või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2023/1114;
- 11) esitada muid, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 94 lõikes 1 sätestatud nõudmisi krüptovaraturu osalise tegevust reguleerivate õigusaktide täitmiseks.

(2) Finantsinspeksioon võib ettekirjutuse täitmata jätmise korral rakendada kooskõlas krüptovaraturu osalise tegevust reguleerivates õigusaktides sätestatuga muid meetmeid, sealhulgas:

- 1) tunnistada kehtetuks krüptovaraturu osalise tegevusloa;
- 2) tunnistada kehtetuks krüptovaraturu osalise kolmandas riigis tegutsemise loa;
- 3) nõuda krüptovaraturu osalise juhtorgani liikme tagasikutsumist kohtu poolt;
- 4) rakendada sunniraha.

(3) Finantsinspeksioon võib krüptovaraturu osalise tegevust reguleerivates õigusaktides sätestatud nõuete rikkumise kahtluse korral oma ettekirjutusega kehtestada kliendi varale kasutamise või käsutamise keelu või piirangu vara säilimise tagamiseks kuni 30 päevaks ettekirjutuse jõustumisest arvates. Muu hulgas on Finantsinspeksioonil õigus esitada krüptovarateenuse osutajale, krediidasutusele, e-raha asutusele või makseasutusele motiveeritud avaldus kliendi konto või krüptovara rahakoti kasutamise piiramiseks.

(4) Konto kasutamise piirangu kehtimise ajal ei täida krüptovarateenuse osutaja või muu vastav isik talle Finantsinspeksiooni poolt teatavaks tehtud keelu või piirangu adressaadiks oleva konto valdaja või kolmanda isiku poolt kontrol oleva vara kasutamiseks või käsutamiseks tehtud korraldust.

(5) Finantsinspeksioon vabastab vara käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud keelust või piirangust pärast samas lõikes nimetatud tähtaja möödumist. Kui vastav kahtlus langeb ära enne käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tähtaja möödumist, on Finantsinspeksioon kohustatud vara vabastama viivitamata.

(6) Vara kasutamist ja käsutamist saab keelata või piirata käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatust pikemaks ajaks üksnes juhul, kui asjas on alustatud kriminaalmenetlus. Kui asjas on alustatud kriminaalmenetlus, toimub keelamine, piiramine või vara vabastamine kriminaalmenetlust reguleerivas seaduses sätestatud korra järgi vastava kohtu poolt.

§ 35. Juhtorgani kokkukutsumisest teavitamine, Finantsinspeksiooni osalemine koosolekul ja juhtorgani otsuse kehtetuks tunnistamine Finantsinspeksiooni taotlusel

(1) Krüptovaraturu osalise juhatus peab üldkoosoleku, osanike koosoleku ja nõukogu koosoleku toimumisest teatama Finantsinspeksioonile vähemalt kaks nädalat ette. Erakorralise üldkoosoleku toimumisest peab võimaluse korral teatama vähemalt ühe nädala ette.

(2) Finantsinspeksioonil on õigus teha ettekirjutus:

- 1) krüptovaraturu osalise juhatuse, nõukogu, üldkoosoleku või osanike koosoleku kokkukutsumiseks;
- 2) Finantsinspeksiooni arvamuse kohaselt vajaliku küsimuse võtmiseks juhatuse, nõukogu, üldkoosoleku või osanike koosoleku päevakorda.

(3) Finantsinspeksioonil on õigus saata koosolekule oma esindajad, kellel on õigus esitada seisukohti ja teha ettepanekuid ning nõuda nende kandmist koosoleku protokollis.

(4) Krüptovaraturu osalise asukoha järgne maakohus võib Finantsinspeksiooni avalduse alusel tunnistada kehtetuks käesoleva seadusega või äriseadustikuga või nende alusel antud õigusaktiga või põhikirjaga vastuolus oleva üldkoosoleku, osanike koosoleku, nõukogu või juhatuse otsuse, kui avaldus on esitatud kolme kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest arvates.

§ 36. Sunniraha

(1) Finantsinspeksioon võib käesoleva seaduse alusel tehtud Finantsinspeksiooni ettekirjutuse või muu haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(2) Haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral on sunniraha ülemmäär füüsilise isiku puhul esimesel korral kuni 5000 eurot ja järgnevatel kordadel kuni 50 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid kokku mitte rohkem kui 5 000 000 eurot.

(3) Haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral on sunniraha ülemmäär juriidilise isiku puhul esimesel korral kuni 32 000 eurot ja järgnevatel kordadel kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid olenevalt sellest, milline summa on suurem, kokku mitte rohkem kui 5 000 000 eurot või kuni kümme protsenti juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale raamatupidamisaruandele. Kui juriidiline isik on emaettevõtja või sellise emaettevõtja tütarettevõtja, kes peab koostama konsolideeritud raamatupidamisaruandeid, siis on käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud kogukäive aastane kogukäive või vastav tululiik konsolideerimisgrupi emaettevõtja viimase kättesaadava konsolideeritud raamatupidamisaruande järgi, mille on heaks kiitnud kõrgeima taseme emaettevõtja juhtimisorgan.

8. peatükk

Vastutus

§ 37. Krüptovarateenuse osutamise seotud nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklites 59, 60 ja 64–83 sätestatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 700 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni viis protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

§ 38. Varapõhise tokeni emitendi nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklites 16, 17, 19, 22, 23, 25, 27–41, 46 ja 47 sätestatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 700 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni 12,5 protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

§ 39. E-raha tokeni emitendi nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklites 48–51 ja 53–55 sätestatud nõuete rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 700 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni 12,5 protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

§ 40. Muu krüptovara pakkumise ja kauplemisele võtmise nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklites 4–14 sätestatud nõuete rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 700 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kolm protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

§ 41. Siseteabe avalikustamise nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 88 sätestatud nõuete rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot või kuni kolmekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 2 500 000 eurot või kuni kolmekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kaks protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

§ 42. Turukuritarvituse ennetamise ja avastamise nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklites 89–92 sätestatud nõuete rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kolmekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 15 000 000 eurot või kuni kolmekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni 15 protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

§ 43. Teabe esitamise kohustuse rikkumine

(1) Käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud aruande, dokumendi, selgituse või muu teabe, mille esitamise kohustus ei tulene Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustest (EL) 2022/2554 või (EL) 2023/1114, esitamisest keeldumise või mitteõigeaegse esitamise või ebaõige või puuduliku teabe esitamise kohustuse rikkumise eest või andmete esitamise eest sellisel kujul, mis ei võimaldanud järelvalve teostamist, –

karistatakse rahatrahviga kuni 700 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni viis protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

§ 44. Digitaalse tegevuskerksuse nõuete rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2554 artiklis 5–14 või 16–18, artikli 19 lõikes 1 või 3–5, artiklis 24 või 25, artikli 26 lõikes 1–8, artiklis 27, artikli 28 lõikes 1–8, artiklis 29, artikli 30 lõikes 1–4 või artikli 42 lõikes 3 sätestatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 700 000 eurot või kuni kahekordse väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordse väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

§ 45. Krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi jagunemise, ümberkujundamise, ühinemise või lõpetamisega seotud nõuete rikkumine

(1) Käesolevas seaduses §-des 19–23 sätestatud krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitendi jagunemise, ümberkujundamise, ühinemise ja lõpetamisega seotud piirangute või nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 46. Juriidilise isiku ja konsolideerimisgrupi konsolideeritud käive

Käesolevas peatükis nimetatud juriidilise isiku käive on aastane kogukäive vastavalt viimasele kättesaadavale juhtimisorgani kinnitatud raamatupidamise aruandele. Kui juriidiline isik on emattevõtja või sellise emattevõtja tütarattevõtja, kes peab koostama konsolideeritud finantsaruandeid, siis on esimeses lauses nimetatud kogukäive aastane kogukäive või vastav tululiik viimase kättesaadava konsolideeritud raamatupidamise aruande järgi, mille on heaks kiitnud kõrgeima taseme emattevõtja juhtimisorgan.

§ 47. Menetlus

(1) Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Finantsinspeksioon.

(2) Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade aegumistähtaeg on kolm aastat.

9. peatükk Rakendussätted

1. jagu Rakendussätted ja üleminekusätted

§ 48. Käesoleva seaduse rakendamine ja tegevuse kooskõlla viimine käesoleva seaduse nõuetega

(1) Isiku suhtes, kes soovib osutada krüptovarateenust, rakendatakse käesolevat seadust alates 2024. aasta 30. detsembrist, kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 ei ole sätestatud teisiti.

(2) Varapõhise tokeni emitendi ja e-raha tokeni emitendi suhtes rakendatakse käesolevat seadust alates 2024. aasta 30. juunist. Varapõhise tokeni emitendile kohalduvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 143 lõigetes 4 ja 5 sätestatud üleminekusätted.

(3) Muu krüptovara pakkuja või kauplemisele võtmise taotleja suhtes rakendatakse käesolevat seadust 2024. aasta 30. detsembrist, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 143 lõigetes 1 ja 2 sätestatud.

(4) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja või muu isik, kellel on enne käesoleva seaduse jõustumist õigus osutada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse alusel virtuaalvääringu teenuseid peab oma tegevuse käesolevas seaduses sätestatud nõuetega kooskõlla viima hiljemalt 2026. aasta 1. jaanuariks.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud virtuaalvääringu teenuse pakkuja on esitanud Finantsinspeksioonile tegevusloa taotluse enne 2026. aasta 1. jaanuari ja nimetatud tähtjaks ei ole Finantsinspeksioon tegevusloa andmist või sellest keeldumist otsustanud, ei loeta nimetatud ettevõtja tegevust tegevusloata tegevuseks karistusseadustiku § 372 tähenduses. Sellisel juhul ei ole virtuaalvääringu teenuse pakkujal lubatud alates nimetatud kuupäevast kuni tegevusloa andmise või sellest keeldumise otsustamiseni sõlmida uusi kliendilepinguid.

(6) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja, kes on asutatud ja tegutsenud enne 2024. aasta 30. detsembrit ja kes alates 2026. aasta 1. jaanuarist ei osuta krüptovarateenust, ei pea Finantsinspeksioonilt tegevusluba taotlema. Virtuaalvääringu teenusega seotud lepingule, mille selline virtuaalvääringu teenuse pakkuja on sõlminud enne 2024. aasta 30. detsembrit, ei kohaldata käesolevas seaduses sätestatud. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja on kohustatud teavitama klienti temale teenuse osutamise lõpetamisest ja mõistliku aja jooksul kliendi varad tema nimetatud rahakoti aadressile või maksekontole tagastama.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui Finantsinspeksioon on teinud keelduva otsuse krüptovarateenuse osutaja tegevusloa andmise kohta.

(8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 alusel krüptovarateenust osutada sooviv isik võib määruse artiklis 62 sätestatud tegevusloa taotluse esitada Finantsinspeksioonile alates 2024. aasta 30. septembrist. Käesoleva lõike esimeses lauses sätestatu ei kohusta Finantsinspeksiooni menetlustoiminguid läbi viima enne 2024. aasta 30. detsembrit.

(10) Varapõhise tokeni emitent ja krüptovarateenuse osutaja peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/2554 sätestatud digitaalse tegevuskerksuse nõuetele alates 2025. aasta 17. jaanuarist.

2. jagu

Muudatused kehtivates seadustes

§ 49. Finantsinspektsiooni seaduse muutmine

Finantsinspektsiooni seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „ja väärtpaberite registri pidamise seaduses“ tekstiosaga „, väärtpaberite registri pidamise seaduses ja krüptovaraturu seaduses“;

2) paragrahvi 38 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Investeerimisühing, väärtpaberite keskodepositoorium ja pensioniregistri pidaja, väärtpaberiarveldussüsteemi korraldaja, reguleeritud väärtpaberituru korraldaja, kindlustusandja, krediidasutus, makseasutus, e-raha asutus, krediidiandja, fondivalitseja, määratud väljamaksetega töödaja pensionifond, ühisrahastusteenuse osutaja, krüptovarateenuse osutaja ja varapõhise tokeni emitent maksavad järelevalvetasu kapitali- ja mahuosa, välja arvatud käesoleva seaduse § 43 lõigetes 5–8 sätestatud juhtudel. Makseasutus ja e-raha asutus, kelle suhtes kohaldatakse makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 11 lõigetes 1–3 või § 12 lõikes 1 sätestatud erandit, ning erandi alusel tegutsev aruandlusteenuse osutaja maksavad üksnes järelevalvetasu mahuosa. Investeerimisfondide seaduse §-s 453 nimetatud väikefondi valitseja maksab üksnes järelevalvetasu kapitaliosa.“;

3) paragrahvi 38 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „või fondivalitseja“ tekstiosaga „, fondivalitseja, ühisrahastusteenuse osutaja, krüptovarateenuse osutaja või varapõhise tokeni emitendi“;

4) paragrahvi 38 lõiget 7 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti, maksab järelevalvesubjekt järelevalvetasu selle järelevalvesubjektina või arvestusaluse alusel, millest tulenev järelevalvetasu on suurem.“;

5) paragrahvi 39 lõiget 1 täiendatakse punktidega 7–9 järgmises sõnastuses:

„7) krüptovarateenuse osutaja korral vastavalt tegevusloa ulatusele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 40–205), IV lisas nimetatud summast;

8) varapõhise tokeni emitendi, välja arvatud krediidasutuse, korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 35 lõike 1 punktis a nimetatud summast;

9) investeerimisfondide seaduse §-s 453 nimetatud väikefondi valitseja korral õigusakti kohaselt nõutavast kahekordsest minimaalsest aktsia- või osakapitali summast.“;

6) paragrahvi 39 lõike 2 punktis 2¹ asendatakse tekstiosa „ühisrahastusteenuse osutaja“ tekstiosaga „ühisrahastusteenuse osutaja või välisriigi ühisrahastusteenuse osutaja Eesti filiaali“;

7) paragrahvi 39 lõiget 2 täiendatakse punktidega 2²–2⁵ järgmises sõnastuses:

„2²) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis c, d, e või g nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali korral 0,005–1 protsendiga krüptovarateenuse osutaja algatatud ja vastu võetud tehingute kogusummast;

2³) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis a või i nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali korral 0,005–1 protsendiga klientide jaoks hoitavate vahendite summast;

2⁴) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis b, f, h või j nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali korral 0,005–1 protsendiga krüptovarateenuse osutaja osutatava teenuse aastasest äritulust;

2⁵) varapõhise tokeni emitendi või välisriigi varapõhise tokeni emitendi Eesti filiaali korral 0,005–1 protsendiga emiteeritud krüptovara väärtusest;“;

8) paragrahvi 41 täiendatakse lõigetega 5⁴–5⁷ järgmises sõnastuses:

„(5⁴) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis c, d, e või g nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa ettemakse arvutamisel võetakse aluseks krüptovarateenuse osutaja algatatud ja vastu võetud tehingute kogusumma, mis on kajastatud Inspektsioonile eelmise aasta kohta esitatud aruannetes.

(5⁵) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis a või i nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa ettemakse arvutamisel võetakse aluseks krüptovarateenuse osutaja klientide jaoks hoitavate vahendite summa aritmeetiline keskmine, mis on arvutatud Inspektsioonile eelmise aasta 31. detsembri ning jooksva aasta 31. märtsi ja 30. juuni seisuga.

(5⁶) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis b, f, h või j nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa ettemakse arvutamisel võetakse aluseks krüptovarateenuse osutaja osutatava teenuse aastane äritulu, mis on kajastatud Inspektsioonile eelmise aasta kohta esitatud aruandes.

(5⁷) Varapõhise tokeni emitendi või vastava välisriigi varapõhise tokeni emitendi Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa ettemakse arvutamisel võetakse aluseks emiteeritud krüptovara väärtuse aritmeetiline keskmine, mis on arvutatud tema Inspektsioonile esitatud aruannete andmetel eelmise aasta 31. detsembri ning jooksva aasta 31. märtsi ja 30. juuni seisuga.“;

9) paragrahvi 42 täiendatakse lõigetega 5⁴–5⁷ järgmises sõnastuses:

„(5⁴) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis c, d, e või g nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks krüptovarateenuse osutaja algatatud ja vastu võetud tehingute kogusumma, mis on kajastatud Inspektsioonile eelmise aasta kohta esitatud aruannetes.

(5⁵) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis a või i nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks krüptovarateenuse osutaja klientide jaoks hoitavate vahendite summa aritmeetiline keskmine, mis on arvutatud tema Inspektsioonile esitatud aruannete andmetel eelmise aasta 31. märtsi, 30. juuni, 30. septembri ja 31. detsembri seisuga.

(5⁶) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis b, f, h või j nimetatud teenust osutava krüptovarateenuse osutaja või välisriigi

krüptovarateenuse osutaja Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks krüptovarateenuse osutaja osutatava teenuse aastane äritulu, mis on kajastatud Inspeksioonile eelmise aasta kohta esitatud aruandes.

(5⁷) Varapõhise tokeni emitendi või vastava välisriigi varapõhise tokeni emitendi Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks emiteeritud krüptovara väärtuse aritmeetiline keskmine, mis on arvutatud tema Inspeksioonile esitatud aruannete andmetel eelmise aasta 31. märtsi, 30. juuni, 30. septembri ja 31. detsembri seisuga.“;

10) paragrahvi 43 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Välisriigi investeerimisühingu, kindlustusandja, kindlustusmaakleri, krediidasutuse, krediidiandja, kredidivahendaja, makseasutuse, e-raha asutuse, fondivalitseja, krüptovarateenuse osutaja, varapõhise tokeni emitent või ühisrahastusteenuse osutaja filiaal ja välisriigi fondivalitseja, kes valitseb Eestis moodustatud või asutatud eurofonde või alternatiivfonde piiriüleselt, tasuvad rahastamiskohustuse tekkimise korral kalendriaasta esimesel poolaastal järelevalvetasu lõppmakse summas, mis vastab investeerimisühingu, kindlustusandja, kindlustusmaakleri, krediidasutuse, krediidiandja, kredidivahendaja, makseasutuse, e-raha asutuse, fondivalitseja, krüptovarateenuse osutaja, varapõhise tokeni emitendi või ühisrahastusteenuse osutaja tasutava järelevalvetasu kapitaliosale pooles ulatuses.“;

11) paragrahvi 43 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Välisriigi investeerimisühingu, kindlustusandja, kindlustusmaakleri, krediidasutuse, krediidiandja, kredidivahendaja, makseasutuse, e-raha asutuse, fondivalitseja, krüptovarateenuse osutaja, varapõhise tokeni emitent või ühisrahastusteenuse osutaja filiaal ja välisriigi fondivalitseja, kes valitseb Eestis moodustatud või asutatud eurofonde või alternatiivfonde piiriüleselt, tasuvad rahastamiskohustuse tekkimise korral kalendriaasta teisel poolaastal järelevalvetasu lõppmakse summas, mis vastab investeerimisühingu, kindlustusandja, kindlustusmaakleri, krediidasutuse, krediidiandja, kredidivahendaja, makseasutuse, e-raha asutuse, fondivalitseja, krüptovarateenuse osutaja, varapõhise tokeni emitendi või ühisrahastusteenuse osutaja tasutava järelevalvetasu kapitaliosale veerandi ulatuses.“;

12) paragrahvi 45³ lõikes 1 asendatakse arv „1500“ arvuga „5000“;

13) paragrahvi 45³ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kindlustusandja, investeerimisühingu, reguleeritud väärtpaberituru korraldaja, erandi alusel tegutseva aruandlusteenuse osutaja, väärtpaberiarveldussüsteemi korraldaja, makseasutuse, e-raha asutuse, fondivalitseja, krediidiandja või -vahendaja, krüptovarateenuse osutaja, varapõhise tokeni emitendi või ühisrahastusteenuse osutaja tegevusloa taotlemisel tasutakse menetlustasu 3000 eurot.“;

14) paragrahvi 45⁴ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Krediidasutuse, kindlustusandja, investeerimisühingu, reguleeritud väärtpaberituru korraldaja, erandi alusel tegutseva aruandlusteenuse osutaja, fondivalitseja, makseasutuse, e-raha asutuse, krediidiandja või -vahendaja, krüptovarateenuse osutaja, varapõhise tokeni emitendi või ühisrahastusteenuse osutaja täiendava tegevusloa taotlemisel, olemasoleva tegevusloaga lubatavate teenuste ringi laiendamisel või makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 11 lõigetes 1–3 või § 12 lõikes 1 sätestatud erandi kohaldamise lõpetamise taotlemisel tasutakse menetlustasu 1500 eurot.“;

15) paragrahv 45⁵ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 45⁵. Väärtpaberite prospekti ja selle lisa kinnitamise taotlemine ning valge raamatu heakskiitmise taotlemine ja sellest teavitamine

(1) Väärtpaberite, välja arvatud investeerimisfondide esmase emissiooni aktsiad ja osakud, prospekti kinnitamise taotlemisel tasutakse menetlustasu 2000 eurot ning prospekti lisa kinnitamise taotlemise korral tasutakse menetlustasu 1000 eurot.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 17 lõike 1 punktis a sätestatu kohaselt valge raamatu heakskiitmise taotlemisel tasub krediitiasutus menetlustasu 2000 eurot ja artikli 25 kohaselt valge raamatu uue versiooni heakskiitmise taotlemisel tasub varapõhise tokeni emitent, sealhulgas krediitiasutus, menetlustasu 1000 eurot.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 8 lõike 1 kohaselt krüptovara valgust raamatust teavitamise korral tasutakse menetlustasu 1000 eurot.“;

16) paragrahvi 45⁷ lõikes 4 asendatakse arv „1000“ arvuga „2000“;

17) paragrahvi 45¹² lõike 6 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;

18) paragrahvi 54 lõiget 4 täiendatakse punktiga 12 järgmises sõnastuses:
„12) Rahapesu Andmebüroole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses.“.

§ 50. Investeerimisfondide seaduse muutmine

Investeerimisfondide seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seaduse 18. peatüki 1. jagu täiendatakse §-ga 243¹ järgmises sõnastuses:

„§ 243¹. Mitteavaliku fondi moodustamisest ja asutamisest teavitamine

Fondivalitseja teavitab Finantsinspektsiooni viivitamata käesolevas jaos sätestatud lepingulise fondi moodustamisest või aktsia- või usaldusfondi asutamisest ning esitab järgmised andmed:

- 1) fondi nimetus ja õiguslik vorm;
- 2) fondi asutamise või moodustamise kuupäev;
- 3) fondi investeerimise strateegia lühikirjeldus.“;

2) paragrahvi 306 lõike 3 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „ja täitma käesoleva seaduse“ tekstiosaga „ning täitma käesoleva seaduse §-des 453¹ ja 453² registreeritud väikefondi valitseja tegevuse suhtes kehtestatud nõudeid ja“;

3) paragrahvi 306 täiendatakse lõigetega 11 ja 12 järgmises sõnastuses:

„(11) Käesoleva seaduse alusel tegevusloa saanud eurofondi ja alternatiivfondi valitsejale, kes soovib osutada või osutab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 40–205), artikli 60 lõikes 5 sätestatud nõuetega investeerimis- ja kõrvalteenusega samaväärset krüptovaratteenust, kohaldatakse eelnimetatud määruses ja krüptovaraturu seaduses sätestatud.

(12) Kui käesolevas seaduses ja krüptovaraturu seaduses on sätestatud nõuded sama tegevuse suhtes, kohaldatakse eurofondi valitsejale ja alternatiivfondi valitsejale nõudeid, mis on detailsemad või rangemad.“;

4) paragrahvi 453 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Eestis asutatud väikefondi valitseja, kes ei taotle tulenevalt käesoleva seaduse § 306 lõikest 3 Finantsinspeksioonilt tegevusluba, peab oma tegevuse registreerima, kui tal on kavatsus hakata fondi valitsema, sealhulgas usaldusfondi täisosanikuna.

(2) Väikefondi valitseja registreerimiseks esitavad fondivalitseja juhatuse liikmed (edaspidi käesolevas paragrahvis *taotleja*) Finantsinspeksioonile kirjaliku avalduse ning järgmised andmed ja dokumendid (avaldus, andmed ja dokumendid ühiselt edaspidi käesolevas paragrahvis *taotlus*):

- 1) taotleja kontaktandmed ja põhikiri või muu samaväärne dokument;
- 2) taotleja juhatuse liikmete andmed, mis sisaldavad neist igäihte ees- ja perekonnanime, kodakondsust, elukohta ja isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega;
- 3) taotleja aktsionäride või osanike nimekiri, milles on märgitud iga aktsionäri või osaniku nimi, tema omandatavate või talle kuuluvate aktsiate või osade ja häälte arv ning olemasolu korral aktsionäri või osaniku registri- või isikukoodi või selle puudumise korral sünniaeg;
- 4) kavandatavate fondide arv ja nende nimetused või ärinimed;
- 5) teave, millise riigi õiguse alusel on kavas fondid moodustada või asutada;
- 6) teave kavandatavate fondide investeerimispoliitika kohta, sealhulgas fondi investeringute ja kaubeldavate instrumentide, kauplemiskohtade, fondi peamiste riskide ning valitsetava vara koosseisu ja koguväärtuse kohta;
- 7) hinnang kavandatava tegevuse vastavuse kohta alternatiivse investeerimisfondi valitseja tegevuse tunnustele;
- 8) käesoleva seaduse § 453¹ lõikes 1 kehtestatud summas aktsia- või osakapitali sissemaksmist tõendav dokument;
- 9) tõend menetlustasu maksmise kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 4–6 nimetatud andmed tuleb esitada komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 231/2013 IV lisas esitatud vormil.

(4) Finantsinspeksioonil on õigus nõuda taotluse täpsustamiseks või muude registreerimise seisukohast oluliste asjaolude väljaselgitamiseks lisaandmeid ja -dokumente. Lisaandmed ja -dokumendid esitatakse Finantsinspeksiooni määratud mõistliku tähtaja jooksul.

(5) Taotluse võib esitada eesti- või ingliskeelsena. Finantsinspeksioonil on õigus vajaduse korral nõuda ingliskeelsena esitatud andmete ja dokumentide tõlkimist eesti keelde.

(6) Kui taotlus ei vasta käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõuetele või taotlusele lisatud andmed ja dokumendid on ebaõiged, eksitavad või mittetäielikud, nõuab Finantsinspeksioon taotlejalt puuduste kõrvaldamist enda määratud mõistliku tähtaja jooksul.

(7) Kui taotleja ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud puudusi ettenähtud tähtajal kõrvaldanud, ei ole Finantsinspeksiooni nõutud andmeid või dokumente tähtpäevaks esitanud või on esitanud need oluliste puudustega, võib Finantsinspeksioon jätta taotluse läbi vaatamata.

(8) Otsuse kanda väikefondi valitseja nimi ja kontaktandmed registrisse või jätta taotlus rahuldamata teeb Finantsinspeksioon kahe kuu jooksul nõuetekohase taotluse saamise päevast alates.

(9) Finantsinspeksioon võib jätta taotluse rahuldamata, kui:

- 1) esitatud andmetest ei selgu üheselt, et taotleja asukoht ja tegevuskoht, sealhulgas püsiva ja kestva majandustegevuse koht, on Eestis;
- 2) fondid, mida taotleja kavatses hakata, ei vasta käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 sätestatud investeerimisfondi mõistele;

- 3) Finantsinspeksioonile esitatud andmed või dokumendid on ebaõiged, eksitavad või mittetäielikud;
- 4) ei ole tõendatud asutamisel oleva äriühingu aktsia- või osakapitali täielik sissemaksmine või tegutseva äriühingu puhul kapitali olemasolu käesoleva seaduse § 453¹ lõikes 1 kehtestatud summas.“;

5) seaduse 29. peatüki 1. jao 1. jaotist täiendatakse §-dega 453¹ ja 453² järgmises sõnastuses:
„§ 453¹. Nõuded tegevusloata väikefondi valitsejale ja tema tegevusele

(1) Väikefondi valitseja aktsia- või osakapital peab olema vähemalt 25 000 eurot ja olema väikefondi valitseja asutamisel tasutud rahalise sissemaksena.

(2) Väikefondi valitseja esitab Finantsinspeksioonile regulaarselt teavet vastavalt käesoleva seaduse §-s 454 sätestatule.

(3) Väikefondi valitseja võib enda valitsetavate fondide kohta reklaami avaldada üksnes tingimusel, et see sisaldab ka teavet asjaolude kohta, et väikefondi valitseja tegutseb registreeringu alusel ja ei oma fondivalitseja ega väikefondi valitseja tegevusluba ning Finantsinspeksioon ei teosta tema tegevuse üle järelevalvet.

(4) Väikefondi valitseja teavitab viivitamata Finantsinspeksiooni oma kontaktandmete, juhatuse liikmete, aktsionäride või osanike struktuuri ja põhikirja või muu samaväärse dokumendi muutumisest ning esitab vastavad andmed või dokumendid.

§ 453². Tegevusloata väikefondi valitseja registrist kustutamine

(1) Väikefondi valitseja teavitab viivitamata Finantsinspeksiooni väikefondi valitsejana tegutsemise lõpetamisest või juhul, kui ta ei ole kuue kuu jooksul registreerimisest arvates alustanud fondi valitsemist, ning esitab seda kinnitavad andmed.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel kustutab Finantsinspeksioon väikefondi valitseja registrist.

(3) Finantsinspeksioon võib väikefondi valitseja registrist kustutada, kui:

- 1) registreeringu taotlemisel on Finantsinspeksioonile esitatud ebaõiged, eksitavaid või puudulikke andmeid, mis registreerimise otsustamisel omasid tähendust;
- 2) väikefondi valitseja avaldab oma tegevuse või tegutsemise õiguse kohta ebaõiged või eksitavaid andmeid või reklaami;
- 3) väikefondi valitseja on toime pannud rahapesualase rikkumise või rikub õigusaktiga kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korda;
- 4) esinevad käesoleva seaduse § 453 lõikes 9 sätestatud alused;
- 5) väikefondi valitseja ei ole esitanud käesoleva seaduse §-s 454 ette nähtud teavet tähtjaks.

(4) Väikefondi valitseja kustutatakse registrist Finantsinspeksiooni otsusega. Registrist kustutamise otsus toimetatakse viivitamata väikefondi valitsejale kätte.

(5) Pärast registrist kustutamist peab väikefondi valitseja:

- 1) lõpetama oma valitsetavate fondide aktsiate või osade väljalaskmise;
- 2) kahe kuu jooksul registrist kustutamisest arvates alustama fondide likvideerimist või andma nende valitsemise üle teisele fondivalitsejale, kellel on olemas selleks vajalik tegevusluba või registreering;

3) esitama viivitamata pärast fondide likvideerimise protsessi alustamist Finantsinspeksioonile sellekohase teate ning kahe kuu jooksul pärast likvideerimise lõpetamist ülevaate likvideerimise tulemuste kohta.“;

6) paragrahvi 516 täiendatakse lõikega 12 järgmises sõnastuses:

„(12) Käesoleva seaduse § 453¹ lõike 1 jõustumise ajal kehtivat registreeringut omavad väikefondi valitsejad peavad oma aktsia- või osakapitali käesoleva seaduse § 453¹ lõikes 1 sätestatuga vastavusse viima 12 kuu jooksul nimetatud sätte jõustumisest arvates. Väikefondi valitseja on kohustatud viivitamata teavitama Finantsinspeksiooni, kui aktsia- või osakapital on käesoleva seaduse § 453¹ lõikes 1 sätestatuga vastavusse viidud.“.

§ 51. Kindlustustegevuse seaduse muutmine

Kindlustustegevuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 107 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tähtaegu ei kohaldata, kui dokumentide tähtaajaks esitamine ei ole mõjuval põhjusel võimalik.“;

2) paragrahvi 109 lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „e-raha asutuse,“ tekstiosaga „krüptovarateenuse osutaja, varapõhise tokeni emitendi, ühisrahastusteenuse osutaja,“.

§ 52. Krediidiasutuste seaduse muutmine

Krediidiasutuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 täiendatakse lõigetega 7 ja 8 järgmises sõnastuses:

„(7) Krediidiasutusele, kes osutab krüptovarateenust või kes on krüptovara emitent või pakub krüptovara või taotleb selle kauplemisele võtmist, kohaldatakse lisaks käesolevas seaduses sätestatule Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 40–205), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1113, mis käsitleb rahaülekannetes ja teatavates krüptovaraülekannetes edastatavat teavet ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 1–39), krüptovaraturu seaduses ning nende täiendamiseks või rakendamiseks või nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud.“.

(8) Kui käesolevas seaduses ja krüptovaraturu seaduses on sätestatud nõuded sama tegevuse suhtes, kohaldatakse krediidiasutusele nõudeid, mis on detailsemad või rangemad.“;

2) paragrahvi 6 lõike 1 punktis 5 asendatakse tekstiosa „e-raha,“ tekstiosaga „e-raha, e-raha tokenite,“;

3) paragrahvi 6 lõiget 1 täiendatakse punktidega 14¹ ja 14² järgmises sõnastuses:

„14¹) varapõhise tokeni emiteerimise ja müügiga seotud tehingud ja toimingud;

14²) krüptovarateenuse osutamine;“;

4) paragrahvi 6 lõike 1 punktis 15 asendatakse tekstiosa „punktides 1–14“ tekstiosaga „punktides 1–14²“;

5) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse pärast tekstiosa „ja (EL) 2019/2034 (ELT L 314, 05.12.2019, lk 64–114)“ tekstiosaga „ning määrusega (EL) 2023/1114 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 40–205)“.

§ 53. Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse muutmise

Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 2 lõiget 4 täiendatakse punktiga 6¹ järgmises sõnastuses:

„6¹) krüptovaraturu seaduse tähenduses krüptovarateenuse osutajana ja varapõhise tokeni emitendina tegutsemine;“.

§ 54. Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse muutmise

Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 täiendatakse lõigetega 3–5 järgmises sõnastuses:

„(3) Makseteenuse osutaja järgib lisaks käesolevas seaduses sätestatule Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1113, mis käsitleb rahaülekannetes ja teatavates krüptovaraülekannetes edastatavat teavet ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 1–39), sätestatud nõudeid.

(4) E-raha asutusele, kes osutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 40–205), artikli 60 lõikes 4 sätestatud krüptovarateenust, kohaldatakse nimetatud määruses ja krüptovaraturu seaduses sätestatut.

(5) Kui käesolevas seaduses ja krüptovaraturu seaduses on sätestatud nõuded sama tegevuse suhtes, kohaldatakse makseasutusele või e-raha asutusele nõudeid, mis on detailsemad või rangemad.“;

2) paragrahvi 114 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „või 10 protsenti“ tekstiosaga „või kuni kümme protsenti“.

§ 55. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmise

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõike 1 punkt 10 ja lõige 5, § 3 punktid 9–10³, § 25 lõiked 2³–2⁸, § 47 lõige 5¹, § 70 lõike 1 punkt 4 ning lõiked 3² ja 4¹, § 70¹, § 72 lõike 1 punktid 4, 5 ja 7 ning lõiked 1¹ ja 3, §-d 72¹–72⁶, § 75 lõike 1 punktid 5–9 ja lõige 2 ning §-d 94⁴ ja 96¹ tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahvi 3 täiendatakse punktidega 19 ja 20 järgmises sõnastuses:

„19) krüptovara on krüptovara Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 40–205), artikli 3 lõike 1 punkti 5 tähenduses, välja arvatud juhul, kui see kuulub artikli 2 lõigetes 2–4 nimetatud kategooriasse või muul viisil kvalifitseerub rahaks;

20) isehallatav aadress on isehallatav aadress Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1113, mis käsitleb rahaülekannetes ja teatavates krüptovaraülekannetes edastatavat teavet ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 1–39), artikli 3 punkti 20 tähenduses.“;

3) paragrahvi 6 lõiget 2 täiendatakse punktiga 3¹ järgmises sõnastuses

„3¹) krüptovarateenuse osutaja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punkti 15 tähenduses, kes osutab üht või mitut artikli 3 lõike 1 punktis 16

sätetatud krüptovarateenust, välja arvatud artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis h nimetatud krüptovarateenust osutav isik;“;

4) paragrahvi 6 lõiget 2 täiendatakse punktiga 8¹ järgmises sõnastuses:

„8¹) ühisrahasusteenuse osutaja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahasusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/193, tähenduses;“;

5) paragrahvi 7 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) krediidasutuste ja finantseerimisasutuste omavahelised suhted, sealhulgas sellised suhted, mille puhul korrespondentasutus osutab respondentasutusele sarnaseid teenuseid tema klientide teenindamiseks, ning sellised suhted, mis on loodud väärtpaberitehingute või rahaülekannete tegemiseks, või suhted, mis on loodud krüptovaratehingute või krüptovaraülekannete tegemiseks.“;

6) paragrahvi 13 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Riskihinnangu tulemusel määrab krüptovarateenuse osutaja kindlaks rahapesu ja terrorismi rahastamise riski, mis on seotud isehallatavale aadressile suunatud või sealt pärinevate krüptovaraülekannetega.“;

7) paragrahvi 15 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) E-raha asutus, makseteenuse pakkuja ja krüptovarateenuse osutaja, kes tegutseb Eestis muus vormis kui filiaalina ja kelle peakontor asub teises Euroopa Liidu liikmesriigis, määrab pädeva järelevalveasutuse korraldusel vastavalt Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 45 lõike 9 alusel kehtestatud regulatiivsetele tehnilistele standarditele Eestis keskse kontaktpunkti, mille ülesanne on tagada e-raha asutuse, makseteenuse pakkuja või krüptovarateenuse osutaja nimel vastavus käesoleva seaduse nõuetega, ning esitab pädeva järelevalveasutuse taotlusel oma tegevuse kohta dokumente ja teavet.“;

8) paragrahvi 25 pealkirjast jäetakse välja tekstiosa „, virtuaalvääringu teenuse pakkuja“;

9) paragrahvi 25 lõikes 1³ asendatakse tekstiosa „Virtuaalvääringu teenuse pakkujal“ tekstiosaga „Virtuaalvääringu teenuse pakkujal ja krüptovarateenuse osutajal“;

10) paragrahvi 25 lõikes 1³ asendatakse tekstiosa „Virtuaalvääringu teenuse pakkujal ja krüptovarateenuse osutajal“ tekstiosaga „Krüptovarateenuse osutajal“;

11) paragrahvi 25 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „virtuaalvääringu rahakoti“ tekstiosaga „virtuaalvääringu rahakoti, krüptovara aadressi“;

12) paragrahvi 25 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Krediidasutusel ja finantseerimisasutusel on keelatud sõlmida lepingut või teha otsust anonüümse konto, hoiuraamatu, krüptovara aadressi või hoiulaeka avamise kohta.“;

13) paragrahvi 25 lõikes 2² asendatakse tekstiosa „Virtuaalvääringu teenuse pakkuja peab“ tekstiosaga „Virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja krüptovarateenuse osutaja peavad“;

14) paragrahvi 25 lõikes 2² asendatakse tekstiosa „Virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja krüptovarateenuse osutaja peavad“ tekstiosaga „Krüptovarateenuse osutaja peab“;

15) paragrahvi 36 lõiget 2 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) krüptovara ülekandmise tehingud on suunatud isehallatavale aadressile või pärinevad isehallatavalt aadressilt.“;

16) paragrahvi 38 lõiget 2 täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

„7) täiendava teabe kogumine ülekantud krüptovara päritolu ja sihtkoha kohta.“;

17) paragrahvi 38 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Krüptovarateenuse osutaja arvestab täiendavate hoolsusmeetmete valikul ja kohaldamisel Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuse asjakohaste suunistega.“;

18) paragrahvi 40 lõike 1 punktis 5 asendatakse tekstiosa „rakendatavad hoolsusmeetmed“ tekstiosaga „rakendatavate hoolsusmeetmete andmed“;

19) paragrahvi 40 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Krüptovarateenuse osutaja teeb kindlaks, kas respondentasutuseks oleval krüptovarateenuse osutajal on tegevusluba või kas ta on registreeritud, kui kliendiks olev krüptovarateenuse osutaja on asutatud kolmandas riigis.“;

20) paragrahvi 40 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Krüptovarateenuse osutaja arvestab korrespondentsuhte sõlmimisel ja teenuse osutamisel Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuse asjakohaste suunistega.“;

21) paragrahvi 42 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Makseteenuse pakkujal, virtuaalväeringu teenuse pakkujal ja krüptovarateenuse osutajal on keelatud kliendi maksejuhist täita või rahalisi vahendeid, virtuaalväeringut või krüptovara kättesaadavaks teha, kui ta ei suuda täita käesoleva seaduse §-s 25 sätestatud kohustusi.“;

22) paragrahvi 42 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Makseteenuse pakkujal ja krüptovarateenuse osutajal on keelatud kliendi maksejuhist täita või rahalisi vahendeid või krüptovara kättesaadavaks teha, kui ta ei suuda täita käesoleva seaduse §-s 25 sätestatud kohustusi.“;

23) paragrahvi 46 lõike 3 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„7) rahaülekannete ja krüptovaraülekannete korral andmed, mille säilitamine on kohustuslik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 2023/1113;“;

24) paragrahvi 60 täiendatakse lõikega 5³ järgmises sõnastuses:

„(5³) Rahapesu Andmebürool on õigus edastada käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teavet Finantsinspeksioonile Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1114 sätestatud tegevusloaga seotud menetluste tarbeks.“;

25) paragrahvi 70 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmetele lisatakse lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevusala tegevusloa taotluse korral teave selle kohta, mis finantsteenust osutama hakatakse.“;

26) paragrahvi 70 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui ettevõtja soovib tegevusluba kasutada ka tütarettevõtja tegevuseks, esitab ta tegevusloa taotluses selle tütarettevõtja kohta lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule kõik käesoleva paragrahvi lõikes 3 ning vajaduse korral ka lõikes 4 nimetatud andmed ja dokumendid.“;

27) paragrahvi 72⁴ lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;

28) paragrahv 83 pealkirjas ja lõikes 1 asendatakse tekstiosa „virtuaalväeringu rahakoti“ tekstiosaga „virtuaalväeringu rahakoti või krüptovara aadressi“;

29) paragrahvi 83 pealkirjas asendatakse tekstiosa „virtuaalväeringu rahakoti või krüptovara aadressi“ tekstiosaga „krüptovara aadressi“;

30) paragrahvi 83 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käesoleva seaduse § 25 lõikes 2 sätestatud krediitiasutusele, finantseerimisasutusele ja virtuaalväeringu teenuse pakkujale kohalduva anonüümse konto, hoiuraamatu, virtuaalväeringu rahakoti, krüptovara aadressi või hoiulaeka avamise otsuse või lepingu sõlmimise keelu rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.“;

31) paragrahvi 83 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käesoleva seaduse § 25 lõikes 2 sätestatud krediitiasutusele ja finantseerimisasutusele kohalduva anonüümse konto, hoiuraamatu või -laeka või krüptovara aadressi avamise otsuse või lepingu sõlmimise keelu rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.“;

32) paragrahvi 96 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Makseteenuse pakkuja juhi või töötaja või makseagendi juhi või töötaja või füüsilisest isikust makseagendi poolt maksjaga seotud teabe väljaselgitamata või kontrollimata jätmise, samuti edastamata jätmise või muude Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1113 artiklis 4, 5, 6, 8, 11, 12 või 26 sätestatud makseteenuse pakkuja kohustuste rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.“;

33) paragrahv 96² loetakse §-ks 96⁴ ja seadust täiendatakse §-ga 96² järgmises sõnastuses:

„§ 96². Krüptovarateenuse osutaja kohustuste rikkumine

(1) Krüptovarateenuse osutaja juhi või töötaja poolt tehingu algatajaga seotud teabe väljaselgitamata või kontrollimata jätmise, samuti edastamata jätmise või muude Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1113 artiklis 14, 15, 17, 19, 20, 21 või 26 sätestatud virtuaalväeringu teenuse pakkuja kohustuste rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordses väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.“;

34) paragrahv 96³ tunnistatakse kehtetuks;

35) paragrahvi 97 tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Käesoleva seaduse §-des 82–94 ja 96–96² sätestatud väärtegude aegumistähtaeg on kolm aastat.“;

36) seadust täiendatakse §-dega 118⁴ ja 118⁵ järgmises sõnastuses:

„§ 118⁴. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevusluba

(1) Ettevõtja ei saa taotleda käesoleva seaduse alusel virtuaalvääringu teenuse pakkumiseks tegevusluba alates 2024. aasta 30. detsembrist ja tegevusloa muutmist alates 2026. aasta 1. jaanuarist.

(2) Kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevusloa taotlus on Rahapesu Andmebüroole esitatud enne 2024. aasta 30. detsembrit ja Rahapesu Andmebüroo ei ole tegevusloa taotlust nimetatud kuupäevaks lahendanud, jätab Rahapesu Andmebüroo taotluse läbi vaatamata. Taotluse läbi vaatamata jätmise korral tagastab Rahapesu Andmebüroo esitatud dokumendid.

(3) Käesoleva seaduse alusel antud virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevusluba muutub kehtetuks käesoleva seaduse § 75 lõike 1 punkti 1 alusel, kui ettevõtja on saanud Finantsinspeksioonilt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 alusel krüptovarateenuse osutaja tegevusloa, või hiljemalt 2026. aasta 1. jaanuarist.

§ 118⁵. Virutaalvääringu teenuse pakkuja dokumentide hoidmine ja säilitamine seoses krüptovaraturu seaduse rakendamisega ning omavahendite aruande audiitorkontrolli erisus

(1) Käesoleva seaduse § 72³ lõiget 4 ei rakendata, kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevusluba on muutunud kehtetuks § 118⁴ lõikes 3 sätestatud tingimustel.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja nimetab Finantsinspeksioonile Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 alusel krüptovarateenuse osutaja tegevusloa taotluse esitamisel või hiljemalt 2025. aasta 1. septembril dokumentide hoidja kandidaadi. Dokumentide hoidja nimetab dokumentide hoidja kandidaadi omal soovil, kui ta ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimustele.

(3) Dokumentide hoidjaks võib olla juriidiline isik, kellel on kehtiv Rahapesu Andmebüroo või Finantsinspeksiooni tegevusluba, või füüsiline isik, kes elab alaliselt Eestis ning kellel on dokumentide hoidja ülesannete täitmiseks vajalik haridus, kutsesobivus, vajalikud võimed, isikuomadused ja kogemused ning käesoleva seaduse § 72 lõike 2 tähenduses korrektne ärialane maine.

(4) Dokumentide hoidja määramine kooskõlastatakse Rahapesu Andmebürooga. Dokumentide hoidja kandidaadi nimetaja edastab esimesel võimalusel Rahapesu Andmebüroole dokumentide hoidja kandidaadi nime, tema elukoha või asukoha aadressi ja elektronposti aadressi ning dokumentide üleandmise kava.

(5) Rahapesu Andmebürool on õigus saada dokumentide hoidja või dokumentide hoidja kandidaadi sobivuse kontrollimiseks dokumentide hoidjalt või dokumentide hoidja kandidaadilt, tema tööandjalt ja riigi andmekogudest teavet.

(6) Pärast käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel saadud Rahapesu Andmebüroo kooskõlastust edastab dokokumentide hoidja nimetaja esimesel võimalusel dokumentide hoidjale käesoleva seaduse § 47 alusel säilitatavad dokumendid, dokumentide koopiad ja andmed. Käesolevat lõiku ei kohaldata, kui dokumentide hoidja ja virtuaalvääringu teenuse pakkuja on sama juriidiline isik.

(7) Rahapesu Andmebüroo võib ettekirjutusega nõuda dokumentide hoidjalt dokumentide hoidja kandidaadi määramist, kui dokumentide hoidja ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõudeid. Rahapesu Andmebüroo võib ettekirjutusega nõuda dokumentide hoidjalt dokumentide üleandmist, kui kooskõlastatult Rahapesu Andmebürooga on uus dokumentide hoidja määratud.

(8) Dokumentide hoidja esitab Rahapesu Andmebüroole vastavalt tema päringule viivitamata kogu olemasoleva teabe, mida Rahapesu Andmebüroo küsib. Dokumentide hoidja täidab käesoleva seaduse §-s 47 sätestatud dokumentide, dokumentide koopiade ja andmete säilitamise nõudeid ja tähtaegu ning §-s 48 sätestatud isikuandmete kaitse reegleid.

(9) Dokumentide hoidja kustutab käesoleva paragrahvi alusel säilitatud andmed pärast § 47 lõigetes 1–6 nimetatud tähtaegade möödumist, kui asjaomast valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ei tulene teisiti. Rahapesu Andmebüroo ettekirjutuse alusel võib rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise või uurimise seisukohast olulisi andmeid säilitada kauem, kuid mitte rohkem kui viis aastat pärast esmase tähtaja möödumist. Dokumentide hoidja teavitab Rahapesu Andmebürood, kui kõik käesoleva paragrahvi alusel säilitatud andmed on kustutatud.“;

37) normitehnilist märkust täiendatakse pärast tekstiosa „muudetud direktiividega (EL) 2018/843 (ELT L 156, 19.06.2018, lk 43–74) ja (EL) 2019/2177 (ELT L 334, 27.12.2019, lk 155–163)“ tekstiosaga „ning määrusega (EL) 2023/1113 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 1–39)“.

§ 56. Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmine

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 20 lõike 1 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 57. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 51² ning § 269 lõike 1 punkt 3 ja lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

§ 58. Väärtpaberite registri pidamise seaduse muutmine

Väärtpaberite registri pidamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „ja emiteeritud võlakohustusi“ tekstiosaga „, emiteeritud võlakohustusi ja krüptovara“;

2) paragrahvi 2 täiendatakse lõigetega 4¹ ja 4² järgmises sõnastuses:
„(4¹) Krüptovara registreerimisel keskdepositooriumis ei kohaldata käesolevas seaduse 2. ja 3. peatükis väärtpaberite ja väärtpaberikonto ning 5. peatükis kontohaldurite suhtes sätestatud.

(4²) Valdonna eest vastutav minister võib kehtestada määrusega nõuded krüptovara registreerimisele ja nendega tehingute tegemisele keskdepositooriumis.“.

§ 59. Väärtpaberituru seaduse muutmine

Väärtpaberituru seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 15 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „5 000 000-eurose“ tekstiosaga „8 000 000-eurose“;

2) paragrahvi 15 lõikes 6 asendatakse tekstiosa „1 000 000–5 000 000 eurot“ tekstiosaga „1 000 000–8 000 000 eurot“;

3) seadust täiendatakse §-ga 45¹ järgmises sõnastuses:

„§ 45¹. Krüptovarateenuse osutamine

(1) Investeerimisühingule, kes soovib osutada või osutab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 40–205), artikli 60 lõikega 3 investeerimisteenusega samaväärset krüptovarateenust, kohaldatakse lisaks käesolevas seaduses sätestatule nimetatud määruses ja krüptovaraturu seaduses sätestatut.

(2) Kui käesolevas seaduses ja krüptovaraturu seaduses on sätestatud nõuded sama tegevuse suhtes, kohaldatakse investeerimisühingule nõudeid, mis on detailsemad või rangemad.“;

4) paragrahvi 120 täiendatakse lõigetega 6 ja 7 järgmises sõnastuses:

„(6) Käesoleva paragrahvi alusel tegevusloa saanud korraldaja võib kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artikli 60 lõikega 6 korraldada artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis b sätestatud krüptovaraga kauplemise platvormi, järgides nimetatud määruses ja krüptovaraturu seaduses sätestatut.

(7) Kui käesolevas seaduses ja krüptovaraturu seaduses on sätestatud nõuded sama tegevuse suhtes, kohaldatakse korraldajale nõudeid, mis on detailsemad või rangemad.“;

5) paragrahvi 230 lõiget 1 täiendatakse punktiga 16 järgmises sõnastuses:

„16) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/1114.“.

3. jagu Seaduse jõustumine

§ 60. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 55 punktid 1, 4, 8, 10, 12, 14, 22, 25, 26, 29–31 ning § 56 jõustuvad 2026. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 55 punktid 2, 3, 5–7, 9, 11, 13, 15–21, 23, 24, 28 ja 32–35 ning § 57 jõustuvad 2024. aasta 30. detsembril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn 2024

Algatab Vabariigi Valitsus 2024

(allkirjastatud digitaalselt)